

การออกแบบหนังสือการเปลี่ยนแปลงของการใช้งานภาษาไทย “ภาษาไทยคอนเทมป์”
BOOK DESIGN OF CHANGE OF THAI LANGUAGE USAGE
“THAI CONTEMP”

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือการเปลี่ยนแปลงของการใช้งานภาษาไทย “ภาษาไทยคอนเทมป์”

BOOK DESIGN OF CHANGE OF THAI LANGUAGE USAGE

“THAI CONTEMP”

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์.....เสาวภา พงษ์คุณากร.....วันที่ 8 มิถุนายน 2558.....

(อาจารย์เสาวภา พงษ์คุณากร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือการเปลี่ยนแปลงของการใช้งานภาษาไทย
“ภาษาไทยคอนเทมป์”

BOOK DESIGN OF CHANGE OF THAI LANGUAGE USAGE
“THAI CONTEMP”

ชื่อ นางสาวชยาพร ชัยเจริญ
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2557
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เสาวภา พงษ์ कुमार

บทคัดย่อ

นักภาษาศาสตร์ถือว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นเป็นเรื่องที่ดี เพราะนั่นหมายถึงภาษาได้ถูกนำไปใช้และถูกพัฒนาโดยผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การเปลี่ยนแปลงย่อมส่งให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย แม้ว่าภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้หลายลักษณะ แต่ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือว่าเป็นธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตาย โดยในที่นี้ เราจะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการของภาษาไทย และสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดการใช้งานภาษาไทยในรูปแบบใหม่ๆ ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอันเป็นธรรมชาติของภาษา

หนังสือเล่มนี้ จะบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอักษรไทย, ความเปลี่ยนแปลงของอักษรไทย, ความเปลี่ยนแปลงของการใช้งานภาษาไทย ที่มีสาเหตุจากการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้และการใช้สื่อและเทคโนโลยีมีการออกแบบเพื่อจัดสรรข้อมูลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ ด้วยการใส่คำที่กระชับและเข้าใจง่าย การจัดวางตัวอักษรให้กลมกลืนกับภาพประกอบ และจัดวาง Layout ให้ไม่น่าเบื่อและอ่านง่าย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณแม่กับป้ามากๆ ที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง
ขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และสั่งสอน ทำให้เราค้นพบตัวเองในหลาย ๆ ด้าน
ขอบคุณลุงวินัยหรือ ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ด้านประวัติศาสตร์ จาก
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร) ที่สละเวลาให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
ภาษาไทยเพื่อมาใช้เป็นข้อมูลในการทำงาน

ขอบคุณครูแดง ครูนิค ครูอ้น ครูไก่อ ที่ช่วยปั่นและคอยให้คำปรึกษาจนผ่านมาได้

ขอบคุณพี่กร กรรมการทีลิส ที่ให้กำลังใจหลังจากฟรีเซ้งงานวันสุดท้าย ขอขอบคุณมาก ๆ ค่ะ
ที่ช่วยทำให้มีแรงฮึดที่จะพยายามทำงานทางด้านนี้ต่อไป

ขอบคุณเอ๋ย ใจป้า แหวน พี่กิ้น ที่เคยฟังเราร้องไห้และให้คำแนะนำกับเรา

ขอบคุณทุกคนที่เราเคยปรึกษาและบ่นเรื่องทีลิส เมย์เฟิน พี่มิ่ง พี่บัว นัทคง พี่วิน สน.จุฬาฯ
เฟิส น้ำผึ้ง พี่ออม นนท

ขอบคุณคุณแม่และพี่ใหม่ Papa et maman ที่สร้างหอดี ๆ ให้มีที่หลบนอนอย่างสงบ

ขอบคุณอาหารหลาย ๆ มื้อที่โรงอาหารคณะ

ขอบคุณคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ทำให้เราเป็นตัวเองอย่างทุกวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	ง
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	2
1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
2 วรรณนาการการใช้ภาษาไทยและอักษรไทย	
2.1 ภาษา.....	3
2.2 อักษรไทย.....	3
2.3 วรรณนาการของภาษาไทย.....	6
2.4 ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย.....	10
3 หลักการออกแบบหนังสือ	
3.1 บทบาทและความสำคัญของหนังสือ.....	15
3.2 โครงสร้างของหนังสือ.....	15
3.3 ส่วนประกอบของหนังสือ.....	16
3.4 การออกแบบหนังสือ.....	20
3.5 การจัดเลย์เอาท์.....	21

3.6	หลักการจัดหน้าหนังสือ.....	24
3.7	กระดาษที่ใช้ในงานพิมพ์.....	29
3.8	ระบบการพิมพ์ที่ใช้ในการผลิตหนังสือ.....	30
3.9	การเย็บเล่ม.....	31
4	การออกแบบภาพประกอบเรื่อง	
4.1	ความหมายของภาพประกอบงานพิมพ์.....	34
4.2	ความสำคัญของภาพประกอบงานพิมพ์.....	35
4.3	ประเภทของภาพประกอบงานพิมพ์.....	35
5	การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น	
5.1	การสรุปประเด็นเนื้อหา.....	38
5.2	การสรุปประเด็นในการออกแบบ.....	45
6	การออกแบบ	
6.1	แนวทางในการออกแบบ.....	46
6.2	แบบร่างของงาน.....	46
7	ผลงานจริง	
	ปกและเนื้อหา.....	52
8	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
8.1	ปัญหาที่พบ.....	69
8.2	ประโยชน์ที่ได้รับ.....	69
	บรรณานุกรม.....	70
	ประวัติผู้เขียน.....	71

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่ 6.1	แบบร่างของภาพประกอบบทนำ	46
ภาพที่ 6.2	แบบร่างของภาพประกอบบทนำ	46
ภาพที่ 6.3	แบบร่างของภาพประกอบบทนำ	47
ภาพที่ 6.4	แบบร่างของภาพประกอบบทนำ	47
ภาพที่ 6.5	แบบร่างของภาพประกอบในหัวข้อการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้	48
ภาพที่ 6.6	แบบร่างของภาพประกอบในหัวข้อการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้	48
ภาพที่ 6.7	แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 1	49
ภาพที่ 6.8	แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 2	49
ภาพที่ 6.9	แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 3	49
ภาพที่ 6.10	โลโก้จริงบน Grid system	50
ภาพที่ 6.11	โลโก้และสีที่ใช้จริง	50
ภาพที่ 6.12	แบบร่าง Layout ก่อนแก้ไข	51
ภาพที่ 7.1	หน้าปก (กระดาษอ่อน)	52
ภาพที่ 7.2	หน้าปก (กระดาษแข็ง)	53
ภาพที่ 7.3	หน้ารองปก	54
ภาพที่ 7.4	หน้าเปิด	54
ภาพที่ 7.5	สารบัญ	55
ภาพที่ 7.6	บทนำ	55
ภาพที่ 7.7	การเปลี่ยนแปลงเริ่มจากตรงไหน?	56
ภาพที่ 7.8	เรื่องน่ารู้ของ ข ค ฉ	56
ภาพที่ 7.9	การเปลี่ยนแปลงด้านอักขระและอักขระวิธี	57
ภาพที่ 7.10	เหตุของการเปลี่ยนแปลง	57
ภาพที่ 7.11	สาเหตุจากการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้	58
ภาพที่ 7.12	ภาษาทั้ง 14 ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาไทย	58
ภาพที่ 7.13	ตัวอย่างคำจากภาษาต่าง ๆ	59

ภาพที่ 7.14 สาเหตุจากการใช้งานสื่อและเทคโนโลยี	59
ภาพที่ 7.15 การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์	60
ภาพที่ 7.16 การใช้อักษรย่อในหนังสือพิมพ์	60
ภาพที่ 7.17 การใช้ภาษาในสื่อวิทยุ	61
ภาพที่ 7.18 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์	61
ภาพที่ 7.19 การใช้ภาษาในสื่อโทรทัศน์	62
ภาพที่ 7.20 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์	62
ภาพที่ 7.21 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์	63
ภาพที่ 7.22 การใช้งานเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการใช้ภาษา	63
ภาพที่ 7.23 การใช้ภาษาในโทรเลข	64
ภาพที่ 7.24 การใช้ภาษาในเพจเจอร์	64
ภาพที่ 7.25 การใช้ภาษาในการส่ง SMS	65
ภาพที่ 7.26 สถิติการส่ง SMS	65
ภาพที่ 7.27 สถิติการใช้ Social Media	66
ภาพที่ 7.28 สถิติการใช้ Twitter	66
ภาพที่ 7.29 เปรียบเทียบการใช้ภาษาผ่านเทคโนโลยีต่างๆ	67
ภาพที่ 7.30 สรุปความหัวข้อสาเหตุจากการใช้งานสื่อและเทคโนโลยี	67
ภาพที่ 7.31 สรุปความหนังสือ	68
ภาพที่ 7.32 สารบัญชุดตัวอักษร	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาทางการ และเป็นภาษาหลักที่ใช้ติดต่อสื่อสาร การศึกษา และเป็นภาษาพูดที่ใช้กันทั่วประเทศ โดยใช้อักษรไทยเป็นรูปแบบมาตรฐานในการเขียน ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์ขึ้นอย่างเป็นทางการในสมัยสุโขทัย ในปี พ.ศ. 1826 โดยทรงดัดแปลงมาจากอักษรขอมหวิดและอักษรไทยเดิม ซึ่งดัดแปลงมาจากอักษรมอญและกิตอักษรไทยขึ้นมาใหม่ให้มีสระและวรรณยุกต์ให้พอใช้กับภาษาไทย และทรงเรียกอักษรดังกล่าวว่า ลายสือไทย และต่อมายังมีการดัดแปลงแก้ไขมาเป็นระยะ ๆ จนเป็นเช่นอักษรไทยปัจจุบัน

ในปัจจุบันเรามักได้ยินคำว่า ภาษาวิบัติ ในขณะที่นักภาษาศาสตร์ถือว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นเป็นเรื่องที่ดี เพราะนั่นหมายถึงภาษาได้ถูกนำไปใช้และถูกพัฒนาโดยผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย แม้ว่าภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้หลายลักษณะ แต่ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ถือว่าเป็นธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตาย เพราะภาษาที่พูดจากันอยู่ในชีวิตประจำวันนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง (Variation) ซึ่งหากการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างถาวรแล้ว ก็จะเรียกว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นสำหรับการใช้ภาษาในรูปแบบสมัยนิยม เช่น จำนวนภาษาของวัยรุ่น นักภาษาศาสตร์จะถือว่าเป็นแค่การเปลี่ยนแปลง แต่ยังไม่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับภาษา โดยในที่นี้ เราจะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการของภาษาไทย ที่ส่งผลให้เกิดการใช้งานภาษาไทยในรูปแบบใหม่ๆ ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอันเป็นธรรมชาติของภาษา

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 ศึกษาการออกแบบหนังสือด้วยพื้นฐานการทำงาน Graphic Design

1.2.2 ศึกษาการออกแบบโดยใช้ Typography

1.2.3 ออกแบบหนังสือที่มีเนื้อหาทางวิชาการให้น่าอ่านมากขึ้น

1.2.4 นำเสนอมุมมองการใช้งานภาษาไทยที่คนทั่วไปอาจมองข้าม

1.3 ขอบเขตของโครงการ

หนังสือจำนวน 1 เล่ม ขนาด 16 x 21 เซนติเมตร ประกอบด้วยหัวข้อย่อยต่าง ๆ ดังนี้

- บทนำ
- ประวัติศาสตร์ของอักษรไทย
- ความเปลี่ยนแปลงของอักษรไทย
- ความเปลี่ยนแปลงของการใช้งานภาษาไทย
- สาเหตุจากการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้
- สาเหตุจากการใช้หนังสือและเทคโนโลยี
- สรุปความ

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.4.1 ศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย

1.4.2 รวบรวมตัวอย่างที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในรูปแบบต่างๆที่เคยเกิดขึ้น

1.4.3 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา

1.4.4 ศึกษาการออกแบบหนังสือและเทคนิคเพื่อส่งเสริมการอ่าน

1.4.5 สรุปประเด็นเนื้อหาและภาพลักษณ์โดยรวม

1.4.6 ออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ศึกษาเนื้อหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ

1.5.2 ได้ศึกษาการออกแบบหนังสือ

1.5.3 ผู้อ่านได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับภาษาไทย

1.5.4 ผู้อ่านได้เห็นอีกมุมมองหนึ่งของการใช้งานภาษาไทย

1.5.5 ได้เผยแพร่ผลงานต่อผู้ที่สนใจ

บทที่ 2

วิวัฒนาการการใช้ภาษาไทยและอักษรไทย

2.1 ภาษา

ความหมายของคำว่า ภาษา ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ภาษา (น.) ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม; เสียง ตัวหนังสือ หรือกิริยา; อาการที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ

2.2 อักษรไทย

อักษรไทย เป็นอักษรที่ใช้เขียนภาษาไทยและภาษาชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในประเทศไทย มีพยัญชนะ 44 รูป, สระ 21 รูป, วรรณยุกต์ 4 รูป และเครื่องหมายอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง พยัญชนะไทยจะเรียงตัวไปตามแนวนอน จากซ้ายไปขวา ส่วนสระจะอยู่หน้า บน ล่าง และหลังพยัญชนะเพื่อประกอบคำ แล้วแต่ชนิดของสระ อักษรไทยไม่มีการแยกอักษรตัวใหญ่หรืออักษรตัวเล็กอย่างอักษรโรมัน และไม่มีการเว้นวรรคระหว่างคำ เมื่อจบหนึ่งประโยคจะลงท้ายด้วยการเว้นวรรค กับมีเครื่องหมายวรรคตอนจำนวนหนึ่ง และภาษาไทยมีตัวเลขเป็นของตัวเอง แต่นิยมใช้เลขอารบิกเป็นส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวัน

ราว พ.ศ. 400 ไทยได้อพยพจากถิ่นเดิมมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ใกล้อาณาจักรมอญ ซึ่งกำลังเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยนั้น ต่อมาราว พ.ศ. 1500 เมื่อขอมขยายอำนาจเข้ามาในดินแดนของคนไทยซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำยม และได้ปกครองเมืองศรีเรียงและเมืองสุโขทัย ไทยก็เริ่มดัดแปลงอักษรที่มีอยู่เดิมให้คล้ายกับอักษรขอมหวิด อักษรมอญและอักษรขอมที่เรานำมาดัดแปลงใช้นั้น ล้วนแปลงรูปมาจากอักษรพราหมีของพวกพราหมณ์ซึ่งแพร่หลายในอินเดียตอนเหนือ และอักษรสันสกฤตในสมัยราชวงศ์ปัลลวะ ซึ่งแพร่หลายบริเวณอินเดียตอนใต้ อักษรอินเดียทั้งคู่นี้ต่างก็รับแบบมาจากอักษรฟินิเซียนอีกชั้นหนึ่ง อักษรฟินิเซียนับได้ว่าเป็นอักษรที่เก่าแก่ที่สุด และเป็นแม่แบบตัวอักษรของชาติต่างๆ ทั้งในเอเชียและยุโรป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราว พ.ศ. 1826 พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทยที่เรียกกันว่า "ลายสือไทย" ขึ้น ซึ่งได้เค้ารูปจากอักษรอินเดียฝ่ายใต้ รวมทั้งอักษรมอญและเขมรที่มีอยู่เดิม (ซึ่งต่างก็ถ่ายแบบมาจากอักษรอินเดียฝ่ายใต้ทั้งสิ้น) ทำให้อักษรไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับอักษรทั้งสาม แม้บางตัวจะไม่คล้ายกัน แต่ก็สามารถรู้ได้ว่าดัดแปลงมาจากอักษรตัวไหน

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น อักษรไทยมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ ในสมัยพญาภูไทราว พ.ศ. 1900 มีการแก้ไขตัวอักษรให้ผิดเพี้ยนไปบ้างเล็กน้อย โดยเฉพาะการเพิ่มเชิงที่ตัว ฎ ซึ่งใช้ติดต่อเรื่อยมาจนทุกวันนี้ คาดว่าน่าจะเอาอย่างมาจากเขมร ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ราว พ.ศ. 2223 ตัวอักษรเริ่มมีทรวดทรงดีขึ้นแต่ก็ไม่ทิ้งเค้าเดิม มีบางตัวเท่านั้นที่แก้ไขผิดไปจากเดิม คือตัว ฎ และ ฐ ซึ่งเหมือนกับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

2.2.1 พยัญชนะ

พยัญชนะไทยมี 44 รูป สามารถแบ่งตามฐานที่ใช้ในการออกเสียงเป็นวรรค ดังเช่นในภาษาบาลีและสันสกฤต พร้อมแสดงชื่อเรียกในปัจจุบัน

วรรค กะ -	ก ไก่	ข ไข่	ฃ ขวด*	ค ควาย	ฅ คน*	ฎ ระเบิด	งู
วรรค จะ -	จ จาน	ฉ ฉิ่ง	ช ช้าง	ซ โซ่	ฌ ฌอ	ญ ญิง	
วรรค ฎะ -	ฎ ฎา	ฏ ฏัก	ฐ ฐาน	ฑ มณโฑ	ฒ ผู้เฒ่า	ณ เณร	
วรรค ตะ -	ด เด็ก	ต เต่า	ถ ถู	ท ทหาร	ธ ธง	น หनु	
วรรค ปะ -	บ ใบไม้	ป ปลา	ผ ผึ้ง	ฝ ฝา	พ พาน	ฟ ฟัน	
	ภ สำเภา	ม ม้า					
เศษวรรค -	ย ยักษ์	ร เรือ	ล ลิง	ว แหวน	ศ ศาลา	ษ ษายี	
	ส เสือ	ห หีบ	ฬ ฬา	อ อ่าง	ฮ นกฮูก		

พยัญชนะไทยยังแบ่งออกเป็น 3 หมู่ เรียกว่า ไตรยางศ์ ประกอบด้วย

- อักษรสูง 11 ตัว ได้แก่ ฃ ฅ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ห
- อักษรกลาง 9 ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด บ ป อ
- อักษรต่ำ 24 ตัว ได้แก่ ค ฎ ช ฌ ญ ฑ ฒ ท ฐ น พ ฝ ภ ม ย ร ล ว พ ษ

* เนื่องจาก ฃ และ ฅ ปัจจุบันไม่พบการใช้งาน จึงอนุโลมใช้ ข และ ฅ แทนในการสะกด

2.2.2 สระ

สระในภาษาไทยมี 21 รูป ซึ่งรูปสระเหล่านี้จะนำไปประกอบเป็นรูปสระที่ใช้จริงอีกต่อ
หนึ่ง ซึ่งจะมีทั้งหมด 32 เสียง

ะ ั ุ ำ ิ ี ึ ุ ๅ ๆ
เ ใ โ อ ย ว ฤ ฤ ฎ ฏ ภา

21 รูป

-ะ -ำ ั ุ ำ ิ ี ึ ุ ๅ ๆ -ะ -
เ-ะ แ-ะ โ-ะ ใ-ะ ใ-ะ ใ-ะ ใ-ะ ใ-ะ ใ-ะ
เ-ย ใ-ยะ ใ-อ ใ-ยะ ใ-อ ใ-ยะ -อ
-วะ -ว -ำ -า ฤ ฤ ฎ ฏ ภา

32 เสียง

2.2.3 วรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาไทยมี 4 รูป 5 เสียง

โ ๒ ๓ +

คำทุกคำในภาษาไทยจะมีเสียงวรรณยุกต์เสมอ แม้จะไม่มีรูปวรรณยุกต์แสดงให้เห็น คือ
เสียงสามัญ, เสียงเอก, เสียงโท, เสียงตรี, เสียงจัตวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4 ตัวเลข

ตัวเลขที่เป็นอักษรไทย เรียกว่าเลขไทย มีลักษณะดังนี้

๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

2.2.5 เครื่องหมายวรรคตอน

·	มหัพภาค	()	วงเล็บ หรือ นขลิขิต	‘ ’	อัญประกาศเดี่ยว	=	เสมอภาค
,	จุลภาค	[]	วงเล็บเหลี่ยม	ฯ	ไม้ยมก	-	สัญประกาศ
;	อัฒภาค	{ }	วงเล็บปีกกา	ฯ	ไปยาลน้อย	“ ”	บุพสัญญา
:	ทวิภาค	?	ปริศนีย์	ฯลฯ	ไปยาลใหญ่	¶	มหัตถสัญญา
:-	วิชัยภาค	!	อัศเจรีย์	...	ไข่ปลา	*	ดอกจัน
-	ยัติภังค์	“ ”	อัญประกาศ	---	เส้นประ	/	ทับ

2.3 วิวัฒนาการของภาษาไทย

ภาษาไทยได้แบ่งการวิวัฒนาการเป็น 2 สมัย คือ ภาษาไทยแท้หรือภาษาดั้งเดิม และ ภาษาไทยปัจจุบันหรือภาษาไทยประสม ภาษาไทยแท้หรือภาษาดั้งเดิม เป็นภาษาไทยก่อนที่คน ไทยจะอพยพเข้ามาอยู่ในสุวรรณภูมิหรือแหลมทอง ส่วนภาษาไทยปัจจุบันหรือภาษาไทยประสม คือ ภาษาไทยที่ใช้นับตั้งแต่เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในสุวรรณภูมิ

2.3.1 ลักษณะภาษาไทยแท้

ภาษาไทยแท้เป็นภาษาดั้งเดิมประจำชาติไทย นับถอยหลังไปตั้งแต่มีภูมิลำเนาอยู่ใน ประเทศจีน เป็นภาษาในระยະที่ยังไม่ได้เกี่ยวข้องกับชาติอื่นมากนัก ภาษาไทยมีลักษณะดังนี้

- คำส่วนมากเป็นคำโดด คือเป็นคำพยางค์เดียว เช่น พ่อ แม่ มือ แขน ข้าง ม้า ฯลฯ
- ไม่ค่อยมีคำควบกล้ำ
- คำขยายอยู่ข้างหลังคำที่ถูกขยาย เช่น บ้านใหญ่ พุดมาก
- ใช้วิธีรวมคำมูลเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดคำประสม เกิดเป็นคำใหม่ขึ้น เช่น โรงเรียน, แม่น้ำ
- ใช้ตัวสะกดตรงตามมาตราการเขียน แม่ กก ไข่ ก สะกด, แม่ กน ไข่ น สะกด เช่น นก, กิน
- ไม่ใช่ตัวการันต์ในการเขียน คำทุกคำอ่านออกเสียงได้หมดทุกพยางค์

- ไม่มีหลักไวยากรณ์ คือ ระเบียบของภาษาแน่นอนเหมือนภาษาของบางชาติ เช่น บาลี สันสกฤต และอังกฤษ เป็นต้น กล่าวคือ ไม่มีระเบียบพิเศษเกี่ยวกับ พจน์ เพศ วิกัตติ ปัจจัย อุปสรรค กาล มาลา วาจก
- เป็นภาษามีเสียงดนตรี นิยมใช้ไม่วรรณยุกต์กำกับเสียง

2.3.2 ลักษณะภาษาไทยปัจจุบัน

เป็นภาษาไทยเริ่มตั้งแต่คนไทยย้ายถิ่นฐานลงมาอยู่ในแหลมทอง ซึ่งเป็นที่ตั้งประเทศไทย ทุกวันนี้ เมื่อไทยเข้ามาอยู่ในดินแดนแถบนี้ได้เกี่ยวข้องกับชนหลายชาติหลายภาษา ซึ่งมีระเบียบภาษาแตกต่างกันไปจากไทย ภาษาของต่างชาติที่เข้ามามีอิทธิพลเหนือภาษาไทยปัจจุบัน คือ บาลี สันสกฤต เขมร ชาว มอญ จีน พม่า มลายู เปอร์เซีย และภาษาของชาติยุโรปบางภาษา เช่น โปรตุเกส และอังกฤษ เมื่อภาษาไทยต้องเกี่ยวข้องกับภาษาของต่างชาติดังกล่าว ประกอบกับสถานะทาง ภูมิศาสตร์และเหตุการณ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา ภาษาไทยปัจจุบันจึงมีลักษณะผิดเพี้ยนไป จากเดิมมาก คือมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นจากภาษาไทยแท้ดังนี้

- มีคำหลายพยางค์เพิ่มขึ้น
- มีคำควบกล้ำมากขึ้น
- มีการสร้างคำใหม่ตามวิธีการสมาส และสนธิของภาษาบาลีและสันสกฤต และตามวิธี แผลงคำตามอย่างภาษาเขมร
- ใช้ตัวสะกดไม่ค่อยตรงตามมาตรา ตามอย่างภาษาอื่น เช่น แม่ กก ไข่ ข ค ฆ สะกด แม่ กน ไข่ ญ ณ ร ล พ สะกด แม่ กค ไข่ จ ช ฎ ฏ ฐ ฒ ต ถ ท ษ สะกดเพิ่มขึ้น
- มีตัวการันต์เพิ่มขึ้น

2.3.3 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางภาษา (Rule of Language Change)

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยตามที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น เป็นธรรมชาติของภาษาทุกภาษาที่ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากบ้างน้อยบ้าง นั่นคือ ชนชาติใดที่ไม่ค่อยจะติดต่อกับชนชาติอื่น ภาษา ก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนชนชาติที่เดินทางติดต่อค้าขายกับชาติอื่น ๆ หรือมีความสัมพันธ์ ทางด้านวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า ฉะนั้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษานี้ นักภาษาศาสตร์ได้ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาต่าง ๆ และได้เสนอทฤษฎีการ เปลี่ยนแปลงทางภาษาไว้ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงภายใน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของ โครงสร้าง หน่วยคำ หน่วยเสียงของภาษานั้น ๆ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติและอิทธิพลของภาษานั้น ๆ หากได้รับ อิทธิพลจากภาษาอื่นเข้ามาปะปนไม่ การเปลี่ยนแปลงภายในของภาษาทั่วไปมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียง คือการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงของคำ ให้ต่างไปจากคำเดิมโดยเจตนา หรือไม่เจตนาก็ตาม เป็นผลให้คำคำนั้น ออกเสียงเพี้ยนไป ต่างไปจากเสียงเดิม หลายกรณี ดังนี้

- การลดเสียง เสียงกร่อนหรือเสียงหาย
- การเพิ่มเสียง
- การสับเสียง
- การชดเชยเสียง

1.2) การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ คือหน่วยคำที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมี ความหมายเปลี่ยนไป หรือมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายบางส่วนหรือ แทนที่ความหมายได้ทั้งหมด หากมีคำอื่นที่แทนได้ดีกว่า คำเหล่านั้นก็จะ เลิกใช้ไปในที่สุด ตัวอย่างคำว่า ชื้อ ในสมัยสุโขทัยมีความหมาย กว้าง คือ ชื้อตรง ชื้อสตัย พูดตรง(มีสัจจะ) ยุติธรรม ตรง(อย่างชื้อ = เดิน ตรงๆ) ภายหลังเมื่อยืมคำบาลี สันสกฤตและเขมรมาแทนที่ความหมาย บางส่วน ทำให้คำว่าชื้อ มีความหมายแคบลง จนในปัจจุบันความหมาย จะกลับกลายไปในทางเลวลง เช่น เขาเป็นคนชื้อ ตามใครไม่ทัน

1.3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมาย คือความหมายของคำ เปลี่ยนแปลงไป แต่เสียงของคำยังคงเดิม นั่นคือเสียงคงที่แต่ ความหมายเปลี่ยน โดยทั่วไปนักภาษาศาสตร์มักจะศึกษาการ เปลี่ยนแปลงความหมาย 3 ลักษณะดังนี้ คือ ความหมายแคบเข้า, ความหมายกว้างออก, ความหมายย้ายที่

2) การเปลี่ยนแปลงภายนอก (External Change) คือการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับ อิทธิพลมาจากภาษาอื่นที่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งทางด้าน การสืบทอดวัฒนธรรมและการค้าขาย แลกเปลี่ยนต่าง ๆ มาตั้งแต่ในอดีต ภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากในอดีตได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤตและภาษาเขมร ส่วนในปัจจุบันภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาก เพราะชาติ ตะวันตกมีความเจริญด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การศึกษาและวิทยาการสมัยใหม่ นักวิชาการไทย ที่ต้องการศึกษาวิทยาการจากทางตะวันตก จึงมักนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ปะปนกับคำในภาษาไทย ทั้งศัพท์ทางด้านวิชาการและศัพท์ทั่วไป จะเห็นได้ว่าการนำภาษาอังกฤษมาใช้ปะปนกับภาษาไทยก็

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีมาตั้งแต่สมัยก่อนแล้ว อย่างเช่นคำว่า วิทย์ ก่อนที่เรามีกำว่าวิทย์ใช้ เราใช้คำว่า ราดิโอ เพื่อเรียก
 ทับศัพท์กันอยู่นาน โดยเฉพาะเมื่อสื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเผยแพร่คำเหล่านั้น จึงพบว่าคำ
 ภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อภาษาไทยเป็นทวีคูณ เช่น คำว่า อีเมล คอมพิวเตอร์ ไฮเทค ฯลฯ

การที่ภาษาต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาก เป็นผลให้ภาษาไทยเปลี่ยนแปลง
 ไปทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์ นักภาษาศาสตร์เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงภายนอก ซึ่งเราสามารถสรุป
 กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภายนอกได้ดังนี้

2.1) การยืมคำ คือการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย โดยปรับ
 เสียงให้เหมาะสมกับภาษาไทยบ้าง เปลี่ยนแปลงความหมายบ้าง โดย
 คำยืมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาษาไทยได้แก่

- ภาษาบาลี สันสกฤต
- ภาษาเขมร
- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาจีน
- ภาษาอื่นๆ ได้แก่ ภาษาชวา มลายู, ภาษาโปรตุเกส ฯลฯ

โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

2.2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านไวยากรณ์ คือการเปลี่ยนแปลงระบบ
 โครงสร้างของภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงระบบการสร้าง
 คำ นั่นคือ คำยืมภาษาต่างประเทศที่เข้ามามีอิทธิพลต่อระเบียบ
 ไวยากรณ์ ได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาเขมรและภาษาอังกฤษ ซึ่ง
 คำยืมภาษาบาลีสันสกฤตนั้นได้นำวิธีการสร้างคำมาเป็นส่วนหนึ่งของ
 ไวยากรณ์ไทยด้วยคือ คำสมาส และ การสนธิ ส่วนคำยืมภาษาเขมรนั้น
 ก็ได้นำวิธีการสร้างคำแบบภาษาเขมรก็เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ
 ไวยากรณ์ไทย หรือที่เราเรียกกันว่า คำแผลง

2.3) การเปลี่ยนแปลงด้านตัวอักษร นักภาษาศาสตร์ไม่ได้ให้ความสำคัญ
 ของภาษาพูด เพราะเห็นว่าตัวอักษรของชาติต่าง ๆ นั้นบันทึกเสียงได้
 ไม่ตรงกับเสียงพูด จึงคิดสัญลักษณ์แทนเสียงพูดขึ้นมาใหม่ เรียกว่า
 สัทอักษร ถึงอย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องพัฒนาการของภาษาไทยตาม
 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาดังข้างต้นนั้น หาได้ครอบคลุมถึง
 วิวัฒนาการของภาษาไทยโดยรวมไม่ หากไม่ได้กล่าวถึงเรื่อง
 วิวัฒนาการของอักษรไทย เพราะเหตุว่าภาษาพูดและภาษาเขียน

(ตัวอักษร) ของไทยนั้น ได้มีการพัฒนาควบคู่กันมาทุกยุคทุกสมัย อีกประการหนึ่ง ตัวอักษรคือลายเส้นขีดเขียนเป็นรูปสัญลักษณ์ใช้สื่อความหมายแทนเสียงพูด ซึ่งคนในสังคมนั้นยอมรับและเข้าใจความหมายของมันตรงกัน ฉะนั้นภาษาพูดและเขียนของไทยจึงมีการวิวัฒนาการสืบเนื่องกันมาตลอด

อักษรไทยได้ประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ในสมัยสุโขทัยเมื่อ พ.ศ. 1862 สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช อักษรไทยมีอายุประมาณ 700 ปีเศษ แต่หน้าตาของอักษรไทยในปัจจุบันก็พัฒนาไปจนมีความแตกต่างกันมากกับในสมัยก่อน คือลายสือไทย จนอ่านแทบไม่ออก หากไม่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านอักษรวิทยาหรือนักอักษรศาสตร์ก็คงอ่านไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่า โบราณจารย์ของไทยใช้อักษรขอม เขียนพระธรรมคัมภีร์และตำราวิชาการควบคู่กับลายสือไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ฉะนั้นอักษรขอมที่ใช้เขียนภาษาไทยนั้น จึงเป็นหัวข้อสำคัญอีกเรื่องหนึ่งในการอธิบายเรื่องการพัฒนาของภาษาไทย

2.4 ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

2.4.1 ธรรมชาติของการหยิบยืมภาษา

ภาษาทุกภาษาย่อมมีคำภาษาอื่นเข้าไปปะปน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร สื่อความคิดของมนุษย์ ภาษานั้นว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งซึ่งย่อมมีการถ่ายทอดให้ยืมกันได้ ทำให้ภาษามีคำใช้มากขึ้น สะดวกในการสื่อความหมายมากขึ้น “การยืมคำภาษาอื่นมาใช้ แสดงถึงความเจริญและความเสื่อมของภาษาประจำชาติ” ที่ว่าการรับคำภาษาต่างประเทศมาใช้ นั้น มีทั้งส่วนเจริญและส่วนที่ทำให้เกิดความเสื่อมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของการหยิบยืมภาษา

2.4.2 สาเหตุที่ทำให้ภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย

1) อิทธิพลทางภูมิศาสตร์

เนื่องจากประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ จึงย่อมมีความสัมพันธ์กันในหลาย ๆ ด้าน เช่นด้านเชื้อชาติ สัญชาติและที่อยู่อาศัย ด้วยเหตุนี้ภาษาเหล่านั้นจึงเข้ามาปะปนรวมอยู่ในภาษาไทย

2) อิทธิพลทางด้านประวัติศาสตร์

ประเทศไทยในปัจจุบันตั้งอยู่ในดินแดนที่เคยมีเจ้าของเป็นชาติอื่น คือ ขอม มอญ และละว้า ในตอนแรกเมื่อชนชาติไทยอพยพลงอยู่ที่แหลมทอง เราได้ตกอยู่ภายในอำนาจของเจ้าถิ่นเดิม แม้ภายหลังชาติไทยจะมีอำนาจมากขึ้นและสามารถตั้งตนเป็นอิสระได้ แต่ก็ยังต้องทำการติดต่อกับชนชาติเหล่านั้น ทำให้เกิดการถ่ายทอดทางภาษา

3) อิทธิพลทางการพาณิชย์

มีชนชาติต่าง ๆ เข้ามาติดต่อค้าขายจากหลายประเทศ ทำให้ต้องมีการสื่อสารเพื่อซื้อขายสินค้ากัน มีการใช้ภาษาในการโฆษณาสินค้า

4) อิทธิพลทางด้านศาสนา

ในแหลมทอง ไทยได้ยอมรับนับถือศาสนาพราหมณ์ตามชนชาติที่เป็นเจ้าของถิ่นเดิม หลังจากนั้น พระธรรมทูตจากศรีลังกาได้เข้ามาเผยแผ่ศาสนาพุทธ และในสมัยอยุธยายังมีมิชชันนารีจากประเทศฝรั่งเศสก็ได้เข้ามาสั่งสอนศาสนาคริสต์

5) อิทธิพลทางด้านความเจริญทางเทคโนโลยี

มีการรับเอาเครื่องมือเครื่องใช้และความรู้ทางวิชาการจากประเทศต่าง ๆ ที่มี ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากกว่า ชื่อและศัพท์ทางวิชาการบางคำจึงได้ปะปนเข้ามาอยู่ในภาษาไทยด้วย

6) อิทธิพลทางการศึกษา

ระบบการศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนามากขึ้น วิชาการบางอย่างได้รับมาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ต้องใช้ตำรา ภาษาต่างประเทศในการประกอบการเรียนการสอน เช่น วิชาการปกครอง ต้องใช้ตำราของอังกฤษและฝรั่งเศส, วิชาทางด้าน การแพทย์และเครื่องกล ต้องใช้ตำราของเยอรมัน, วิชาทางด้าน โภชนาการ ต้องใช้ตำราของจีนและญี่ปุ่น เป็นต้น

2.4.3 ลักษณะของการยืมคำในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาที่ยังมีชีวิต จึงย่อมมีลักษณะเช่นเดียวกันกับภาษาอื่น ๆ ที่ยังไม่ตาย คือมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนั้นมีหลายวิธี เช่น การพลิกแพลงคำและความหมายในภาษาเดิมบ้าง การรับคำและสำนวนจากภาษาอื่นมาใช้บ้าง และเมื่อเรามีความสัมพันธ์กับชาติใดมาก คำในภาษานั้นย่อมจะถูกยืมและนำมาใช้มากเท่านั้น เมื่อนาน ๆ ไปเราก็จะคุ้นชินและรู้สึกว่าการยืมคำ ๆ นั้นเป็นภาษาของเราเอง

ภาษาต่างประเทศที่ปะปนอยู่ในภาษาไทยมีมากถึง 14 ภาษา คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภาษาจีน
- ภาษาชวา-มลายู
- ภาษาทมิฬ
- ภาษาเขมร
- ภาษาเปอร์เซีย
- ภาษาอาหรับ
- ภาษาโปรตุเกส
- ภาษาฝรั่งเศส
- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาญี่ปุ่น
- ภาษามอญ
- ภาษาพม่า
- ภาษาบาลี
- ภาษาสันสกฤต

ภาษาต่างประเทศเหล่านี้มีรูปร่างและลักษณะที่ล้วนแตกต่างไปจากภาษาไทย ดังนั้นเมื่อภาษาเหล่านี้เข้ามาปะปนในภาษาไทย จึงมีอิทธิพลทำให้เอกลักษณ์ของภาษาไทย เปลี่ยนไป มากน้อยตามลักษณะการใช้งาน

2.4.4 วิธียืมคำเข้ามาใช้

คำของภาษาที่ถูกยืมมามากจะถูกเปลี่ยนแปลงรูปคำ เสียง และความหมายในภาษาใหม่ เพื่อความสะดวกในการออกเสียง และเป็นไปตามลักษณะสำคัญของภาษาผู้ยืมเสมอ การถ่ายทอดภาษา หรือการหยิบยืมภาษานั้น โดยทั่วไปมีอยู่ 3 ลักษณะ ดังที่อาจารย์เฉลิม อยู่เวียงชัย ได้อธิบายไว้ดังนี้

1) การทับศัพท์

วิธีทับศัพท์นั้นใช้ในภาษาไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นเพราะเรานิยมใช้ การทับศัพท์กับภาษาบาลีและสันสกฤตมาตั้งแต่เดิม เมื่อมาใช้ภาษาต่างประเทศ อื่น ๆ จึงใช้วิธีทับศัพท์เดิมตามที่เคยทำมาเป็นปกติ จะเห็นได้มากจากเอกสารใน สมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อต้องเอ่ยถึงศัพท์ภาษาอังกฤษ ก็จะใช้วิธีทับศัพท์เหล่านั้น เพราะ ยังไม่มีคำไทยที่เหมาะสมไว้ใช้ จนกว่าจะมีการบัญญัติคำภาษาไทยขึ้นมาแทน เช่น

Station	ทับศัพท์เป็น สเตชัน	ภายหลังใช้ สถานี
Uniform	ทับศัพท์เป็น ยูนิฟอร์ม	ภายหลังใช้ เครื่องแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าทรงใช้คำทับศัพท์เป็นจำนวนมาก

“การที่พ่อไปนั้นใคร ๆ ก็รู้หมด เพราะ โปลิศ ลับตามไป และ โปลิศ ว่องไวจริงๆ”

“รถมอเตอร์คาร์ก็ต้องปล่อยกลับมาเสียก่อน....”

“อยู่นานจนเหลือเวลาสัก 10 นาที จะต้องไปสเตรชั่น....”

“ได้ตึกเกิดและได้รถจ้างมาก็ต้องไป สเตรชั่น....”

2) การบัญญัติศัพท์

มีการสันนิษฐานว่า การบัญญัติศัพท์มีขึ้นตั้งแต่โบราณแล้ว แต่จำนวนศัพท์ที่บัญญัติไว้ทางราชการยังน้อยกว่าในปัจจุบันมาก นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ก็เริ่มมีการบัญญัติศัพท์อย่างเป็นทางการมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากศัพท์บัญญัติต่าง ๆ ทางการเมืองในรัฐธรรมนูญฉบับแรก เช่น

สมบูรณาญาสิทธิราช	บัญญัติมาจากคำ	Absolute Monarchy
อำนาจบริหาร	บัญญัติมาจากคำ	Administrative Power
อำนาจตุลาการ	บัญญัติมาจากคำ	Judicial Power
รัฐธรรมนูญ	บัญญัติมาจากคำ	Constitution
คะแนนเสียง	บัญญัติมาจากคำ	Votes
ภราดรภาพ	บัญญัติมาจากคำ	Fraternity

ต่อมามีการตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน เพื่อบัญญัติศัพท์ทางวิชาการ ปรัชญา จิตวิทยา ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น

Individual	บัญญัติว่า	เอกัตภาพ
Character	บัญญัติว่า	อัตลักษณ์
Concept	บัญญัติว่า	สังกัป
Three Dimension	บัญญัติว่า	สามมิติ
Demonstration	บัญญัติว่า	สาธิต
Emotiom	บัญญัติว่า	อาเวค

แนวทางในการบัญญัติศัพท์นั้น พอจะสรุปออกมาได้ว่า ต้องบัญญัติศัพท์ให้เข้าใจง่ายและมีความหมายตรงกับคำเดิมพอสมควร, ต้องเป็นรูปศัพท์ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กะทัดรัด เขียนและอ่านสะดวก, ต้องพยายามให้เสียงของคำที่บัญญัติขึ้นมาใหม่มีความคล้ายคลึงกับเสียงของคำเดิม หากทำได้, ต้องพยายามยึดหลักภาษาศาสตร์เป็นหลักในการบัญญัติศัพท์

3) การแปลศัพท์

ส่วนมากเป็นคำที่ยอมรับกันแล้วโดยทั่ว ๆ ไป เช่น

Star	แปลว่า	ดารา
Table spoon	แปลว่า	ช้อนโต๊ะ
Tea spoon	แปลว่า	ช้อนชา
Dry cleaning	แปลว่า	ซักแห้ง
Loan word	แปลว่า	คำยืม

วิธียืมคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ทั้ง 3 วิธีนั้น จะเห็นได้ว่าเน้นเฉพาะภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าในปัจจุบันภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาสากล และเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากกว่าภาษาอื่น ๆ สำหรับภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน, ภาษาเขมร, ภาษาสันสกฤตและภาษาบาลี ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่เข้ามาปะปนกับภาษาไทยมานานกว่าภาษาใด ๆ ส่วนมากจะใช้วิธียืมคำเป็นการทับศัพท์เสีย และได้กลมกลืนจนกลายเป็นภาษาไทยไปอย่างสิ้นเชิง

บทที่ 3

การออกแบบหนังสือ

3.1 บทบาทและความสำคัญของหนังสือ

งานทางด้าน Graphic Design เป็นการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการออกแบบสำหรับพิมพ์หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร ตลอดจนเอกสารตำราทางวิชาการต่าง ๆ ซึ่งจัดว่าเป็นข่างานที่มีการผลิตเป็นจำนวนมาก ตามสภาพของความเจริญก้าวหน้าและการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความต้องการที่จะเผยแพร่ออกไป แต่ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์ใดก็ตาม สิ่งสำคัญของการเผยแพร่คือ ความต้องการให้เกิดการรับรู้ในข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง หนังสือและเอกสารการพิมพ์ในแบบต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางรองรับความต้องการด้านการเผยแพร่ที่ต้องอาศัยวิธีการผลิตซ้ำทางการพิมพ์มาช่วยในการเพิ่มปริมาณของข่าวสารหรือข้อมูล และอาศัยวิธีการออกแบบมาช่วยเพื่อสร้างเสริมข่าวสารเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและอ่านได้ง่าย โดยใช้องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 2 ประการคือตัวอักษรและภาพประกอบต่าง ๆ

3.2 โครงสร้างของหนังสือ

โครงสร้างเป็นตัวแสดงรูปแบบของหนังสือ ซึ่งจะมีโครงสร้างเฉพาะตัว ในโครงสร้างส่วนรวมย่อประกอบด้วยโครงสร้างรอง จากการวิวัฒนาการทางความคิดเกี่ยวกับหนังสือ ได้เกิดรูปแบบโครงสร้างของหนังสือเป็นรูปแบบสากล ในหนังสือเล่มหนึ่งๆสามารถวิเคราะห์โครงสร้างได้ 3 ลักษณะดังนี้

3.2.1 โครงสร้างของรูปเล่มหนังสือ (Book Design)

- ส่วนปก เช่น ปกหน้า ปกหลัง ปกครอง
- ส่วนรองปก เช่น หน้าลิขสิทธิ์ หน้าอุทิศ หน้านิยม หน้าคำนำ
- ส่วนสารบัญ เช่น สารบัญเรื่อง สารบัญภาพ
- ส่วนเนื้อหา เช่น ภาค บท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนเสริมเนื้อหาเช่น บรรณานุกรม วรรชนี
- ส่วนประกอบภายในเนื้อหา เช่น ภาพ สถิติ เิงจรด

3.2.2 โครงสร้างของเค้าโครงเรื่อง (Plot Design)

- ตัวเค้าโครง (Plot)
- แก่นสาระ (Theme)
- ฉาก (Setting)
- ตัวละคร (Character)
- ภาพพจน์ (Figure of Speech)

3.2.3 โครงสร้างของต้นฉบับ (Manuscripts)

- รูปแบบ (Format)
- เนื้อเรื่อง (Mastery of Content)
- ข้อมูลหลักฐาน (Fact)
- รูปแบบความคิด (Concept)
- ถ้อยคำ (Wording)

3.3 ส่วนประกอบของหนังสือ

ส่วนประกอบหลักของหนังสือ คือ ปก สารบัญ เนื้อเรื่อง สำหรับส่วนประกอบของเนื้อเรื่องอาจมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทของหนังสือ เช่น นิตยสาร, หนังสือวิชาการ, หนังสือแถลงข่าวรายงาน, หนังสือแจ้งข่าวองค์กร เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามหนังสือในระบบสากลมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ส่วนปก (Cover)

ประกอบด้วย

- ใบบ่มปก เป็นแผ่นหุ้มอยู่นอกปกหนังสือ เป็นแผ่นโหด ๆ ที่ไม่ได้เย็บติดกับตัวหนังสือ ใช้หุ้มด้านหน้าโดยพับปีก 2 ข้าง หุ้มปกด้านหน้าและด้านหลัง มีไว้สำหรับ
 - เพื่อป้องกันปกหนังสือไม่ให้ชำรุดรักษาหนังสือให้ยังคงใหม่เสมอ รักษาสภาพหนังสือในขณะที่หนังสือยังไม่ถูกจำหน่าย
 - ดึงดูดให้คนสนใจดูหนังสือ และซื้อหนังสือ อันเป็นการตกแต่งหนังสือเพื่อเพิ่มคุณค่าของหนังสือนั้นๆ บางเล่มปกหน้าอาจจะไม่มีการพิมพ์ตกแต่งใดๆ ใช้การตกแต่งรูปเล่มที่ใบบ่มปกเพียงอย่างเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปกด้านหน้า – เป็นชื่อเรื่อง (Headline) อาจมีข้อความเพื่อขยายความหรือชื่อเรื่องเล็กน้อย (Subhead) และชื่อผู้แต่ง ส่วนปกหลังเป็นชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง บางเล่มมีชื่อสำนักพิมพ์ด้วย ส่วนพับด้านหน้า บางเล่มให้ Concept ของเรื่อง บางเล่มมีรูปของผู้แต่ง แต่โดยปกติถ้ามีการตกแต่งส่วนพับด้านหน้าจะเป็นชื่อผู้แต่ง ผู้พิมพ์ สำนักพิมพ์ พ.ศ. ที่พิมพ์ ปกด้านหลัง การพิมพ์รูปด้านหน้าบางเล่มครอบคลุมถึงส่วนหลังด้วย ส่วนบางเล่มปล่อยให้ว่างไว้ หรือบางเล่มมีการแต่งรูป หรือเครื่องหมายการค้า หรือชื่อสำนักพิมพ์ ส่วนพับด้านหลัง มักจะทิ้งว่างไว้ เพราะเป็นจุดที่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

- ปกหนังสือ (Binding Cover)

- ปกหน้าและกระดาษผืนกด้านในปก (Cover or front Cover and End Paper) ปกติจะต้องใช้วัสดุแข็งที่สุดในการทำปกหนังสือ ปกหน้ามีชื่อหนังสือ
- ปกหลัง (Back Cover)
- สันปก จะต้องมียชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง การพิมพ์สันปกพิมพ์ได้ทั้งแนวตั้งและแนวนอน
- ปกลอย (Fly Leaf) เป็นกระดาษว่างที่ติดอยู่กับกระดาษแผ่นเดียวกับ End Paper ทำหน้าที่ยึดเล่มปก และปกป้องเล่มหนังสือ ในเวลาที่ปกขาด
- ภาพนำเรื่อง (Frontispiece) ภาพนำเรื่องเป็นภาพสรุปนำเรื่อง (มีเป็นบางเล่ม)
- ปกครองหรือปกใน (Title page) มีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง

3.3.2 ส่วนประกอบหน้า (Front Part)

- หน้าลิขสิทธิ์ (Copyright Page) แสดงข้อมูลการพิมพ์และลิขสิทธิ์
- หน้าอุทิศ (Dedication) เป็นข้อเขียนสั้น ๆ ของผู้เขียนแสดงเจตน์จำนงมอบผลให้เป็นอนุสรณ์
- หน้านิยม (Forward) เป็นหน้าแสดงความนิยมจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- หน้าคุณูปการ (Acknowledgement) เป็นหน้าประกาศคำขอบคุณต่อผู้มีอุปการคุณ (มีบางเล่ม)
- คำนำ (Preface or Introduction) เป็นหน้าที่ผู้เขียนเขียนเจตนารมณ์ในผลงานของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ใบแก้คำผิด (Errata)** เป็นใบแทรก หรือบางเล่มพิมพ์ไว้ด้วยอาจจะมีในกรณีจำเป็นเท่านั้น โดยปกติแล้วไม่ค่อยมี

3.3.3 ส่วนสารบัญ (Table of Content)

มีลักษณะเป็นบัญชีเรียงตามลำดับหน้าก่อนหลัง เพื่อความสะดวกในการค้นหา

- สารบัญเรื่อง (Table of Content)
- สารบัญภาพ (Table of Illustration)
- สารบัญสถิติ (Table of Static)

3.3.4 ส่วนเนื้อเรื่อง (Content)

- บทนำ (Leading Chapter)
- ส่วนเนื้อหา (Book Body) แบ่งออกได้เป็น
 - ภาค (Part)
 - ตอน (Section)
 - บทที่ (Chapter)
 - อนุบท (Sub-Chapter)
 - ปัจฉิมบท (Ending Chapter)

3.3.5 ส่วนประกอบด้านหลัง (Book Chapter)

- **บรรณานุกรมหรือหนังสืออ้างอิง (Bibliography)** เป็นการอ้างอิงหนังสือที่นำมาอ้างอิงว่าเนื้อเรื่องตอนใดมาจากหนังสือเล่มใด ถ้าต้องการอ้างอิงน้อยอาจทำเป็น Foot Note ในหน้านั้นๆ แต่ถ้ามากเล่มต้องทำเป็นบรรณานุกรมท้ายบทท้ายตอน โดยอ้างอิงชื่อหนังสือ ชื่อแต่ง ชื่อผู้พิมพ์ ปีที่พิมพ์ หรือถ้าอ้างบทใดต้องบอกรายละเอียดบรรณานุกรมนี้ รวมถึงเอกสารหรือวัสดุที่ใช้ประกอบรายงาน แม้แต่โสตทัศนศึกษา
- **ภาคผนวก (Appendix)** เป็นการอธิบายเรื่องราวเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องไม่เกี่ยวกับเนื้อหาโดยตรง ตัวหนังสืออาจใช้น้ำหนักเดียวกันกับเนื้อเรื่อง หรือลดน้ำหนักลงบ้างเล็กน้อย
- **ภาคเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Part)**
- **ภาคอภิธานศัพท์ (Glossary)** คำอธิบายศัพท์เฉพาะเรียงตามตัวอักษร
- **ดัชนี (Index)** เป็นการจัดเรียงหัวข้อสำคัญของเรื่องในหนังสือ ชื่อสำคัญ ชื่อสถานที่ หรือหัวข้อรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาจัดเรียงตามตัวอักษร
- **ประวัติผู้เขียน (Biography)**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หน้าบันทึกความจำ (Membranes)
- โคลophon (Colophon) เป็นหน้าสุดท้ายของเล่มที่ปกหลัง ซึ่งจะบอกโดยเฉพาะว่าพิมพ์ที่โรงพิมพ์ใด ใครพิมพ์ พิมพ์เมื่อไหร่ ใช้เครื่องพิมพ์ชนิดใด หมึกอะไร กระดาษอะไร หนังสือที่มีรายละเอียดของโคลophonสมบูรณ์มักเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับการพิมพ์ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่พบอยู่ในหนังสือ ซึ่งทั้งเล่มอาจจะไม่มีทั้งหมด โดยตัดหน้าใดหน้าหนึ่งที่ไม่จำเป็นออก ดังนั้นจึงไม่ใช่กฎตายตัวที่หนังสือที่สมบูรณ์ต้องมีทุกหน้า เช่น หน้าโคลophon, หน้าบันทึกความจำ หรือภาคเบ็ดเตล็ด อาจจะไม่มาก็ได้

3.3.6 ส่วนประกอบอื่นๆ

- หมายเลขหนังสือ (ISBN) เกิดจากการทำให้หนังสือที่ผลิตขึ้นทั่วโลกมีหมายเลขมาตรฐาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้ระบบธุรกิจ และศึกษาได้ทั้งในด้านการผลิต, การพิมพ์, การจัดจำหน่าย, เผยแพร่ และการแลกเปลี่ยนวิทยการความรู้ระหว่างประเทศ ซึ่งบริษัท W.H Smith & Son Ltd. เป็นผู้ริเริ่มจัดทำหมายเลขหนังสือต่อสมาคมผู้พิมพ์และจำหน่ายแห่งสหราชอาณาจักร ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2510 อังกฤษได้ประกาศใช้หมายเลขหนังสือที่เรียกว่า “The British Scheme” ปี พ.ศ. 2511 มีการประชุมที่กรุงลอนดอน ประเทศที่เข้าร่วมประชุมมีสหรัฐอเมริกา, สหราชอาณาจักร, ไอร์แลนด์, เนเธอร์แลนด์, นอร์เวย์ และเดนมาร์ก ซึ่งที่ประชุมตกลงยอมรับมาตรฐาน “The British Scheme” เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ ปี พ.ศ. 2511 ได้ที่ประชุมที่กรุงเบอร์ลินรวม 40 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ข้อตกลงนั้นได้ร่างเป็นประกาศหลักคำแนะนำเรียกว่า “ISO Recommendation 2108”
- หมายเลขหน้า (Page Number)
- เชิงอรรถ (Foot Note)
- ภาพประกอบ (Supplementary Picture)
- ตารางสถิติ (Statistic Table)
- แผนภูมิ (Charts)
- แผนผัง (Diagrams)

3.4 การออกแบบหนังสือ

ในการออกแบบจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือต้องให้เหมาะสม และสวยงามตามคุณลักษณะของหนังสือ และลักษณะของผู้บริโภค โดยแสดงรายละเอียดให้เห็นอย่างชัดเจน วิธีการออกแบบและจัดวางรูปแบบตลอดจนรูปแบบอื่น ๆ มีหลักที่ต้องพิจารณาดังนี้

3.4.1 พิจารณาประเภทของหนังสือ

หนังสือแต่ละประเภทจะมีลักษณะเฉพาะและลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมากวัดดูประสงค์ในการสร้างหนังสือไม่เหมือนกัน เช่น หนังสือที่เป็นตำราอ้างอิง หนังสือวิชาการ หนังสือกึ่งแบบเรียน หนังสือที่มีโอกาสพิเศษ หนังสืออ่านเสริมสำหรับนักเรียน นวนิยาย นิทานสำหรับเด็ก หนังสือภาพ หรือบันเทิงเริงรมย์ หนังสือกีฬา เป็นต้น การออกแบบหนังสือทางวิชาการหรือแบบเรียนจะมีลักษณะแบบเป็นทางการ รูปแบบตัวอักษรและรูปภาพจะต้องเป็นแบบเรียบ ๆ เช่น ตัวอักษรแบบราชการ การจัดวางมักเป็นแบบจัดระเบียบ หรือเป็นการกำหนดภาพให้อยู่ในกรอบหรือมีเฉพาะตัวอักษรข้อความ และชื่อผู้ประพันธ์เท่านั้น ส่วนหนังสือประเภทบันเทิงเริงรมย์ กีฬา นวนิยาย หรือสารคดีมักจะมีรูปแบบค่อนข้างอิสระ มีการออกแบบชื่อหนังสือที่แปลกตาออกไป การออกแบบจัดภาพประกอบปกก็จะเน้นไปทางความสวยงามมากกว่าการถ่ายทอดเนื้อหา เน้นสีสันสดใสสะดุดตา การจัดวางรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามลักษณะหนังสือ ถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กจะเน้นรูปภาพประกอบที่มีความสวยงามเป็นหลัก ตัวอักษรเป็นแบบเรียบง่าย ดูสบายตา ไม่นิยมการจัดระเบียบ และกำหนดกรอบ ให้สีสันคมเข้ม ชัดเจน รูปภาพคมชัด แสดงสาระของเรื่องอย่างชัดเจน

3.4.2 พิจารณามูลคิของหนังสือ

มูคิของหนังสือมีความแตกต่างกันไปตามแต่ประเภทของสาระเนื้อหา และเทคนิควิธีการออกแบบ เรื่องจากปัจจุบันภาวการณ์แข่งขันกันทางการตลาดเพิ่มขึ้น จึงทำให้หนังสือบางประเภทมีการแข่งขันสูงมาก มีหนังสือที่มีเนื้อหาสาระคล้ายคลึงกันเกิดขึ้นตาม ๆ กันมาเป็นอย่างมาก จึงต้องออกแบบสร้างสรรค์มูคิภาพของหนังสือให้สวยงาม และมีความโดดเด่นแปลกตามากกว่าคู่แข่ง จะเห็นได้ว่าเหตุผลของการสร้างมูคิเฉพาะของปกหนังสือ ไม่เพียงแต่จะช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์แล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมความน่าเชื่อถือให้แก่หนังสืออีกด้วย

3.4.3 พิจารณาแนวทางสร้างสรรค์

รูปแบบการสร้างสรรค์หนังสือมีหลักการ 3 ประการ คือ “หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์” เพื่อคุณค่าความสวยงามของรูปเล่ม ประการที่ 2 คือ “หลักการออกแบบรูปภาพ” หรือการกำหนดลักษณะของภาพที่จะใช้ทำ และประการสุดท้าย “หลักกำหนดแบบตัวอักษร” ทั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักการทั้งหมดจะต้องให้สอดคล้องและเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ และต้องสร้างรูปแบบที่แปลกใหม่ เพื่อให้เกิดเป็นบุคลิกเฉพาะหนังสือด้วย

3.4.4 พิจารณาวิธีการผลิต

วิธีการผลิตและระบบวิธีการพิมพ์ในปัจจุบัน มีความสะดวกคล่องตัวสามารถตอบสนองความต้องการการผลิตงานได้อย่างเต็มที่ การออกแบบหนังสือที่ดีต้องไม่สร้างความยุ่งยากซับซ้อนต่อการพิมพ์และการผลิต ความซับซ้อนเกิดขึ้นได้เสมอถ้าผู้ออกแบบมีคำสั่งมาก หรือใช้วิธีการหลายแบบ

3.5 การจัดเลย์เอ๊าท์ (Layout)

เลย์เอ๊าท์ หมายถึง แบบร่างที่นักออกแบบจะสร้างขึ้นตามแนวคิดทางการออกแบบที่เกิดขึ้นในจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อนำเสนอให้ลูกค้าพิจารณาและตกลงยอมรับก่อนที่จะใช้เป็นต้นแบบในการจัดทำอาร์ตเวิร์คต่อไป การสร้างแบบร่างคร่าว ๆ ของสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสืออาจเรียกว่า การทำคัมมี้ และแบบร่างของหนังสือพิมพ์จะเรียกว่า คัมมี้ของหน้าหนังสือพิมพ์

โดยเลย์เอ๊าท์มักจะมีลักษณะเป็นลายเส้นหยาบ ๆ แสดงตำแหน่งและขนาดของส่วนประกอบต่าง ๆ ในการออกแบบ ลักษณะลายเส้นที่ขีดเขียนบนเลย์เอ๊าท์จะหยาบหรือละเอียดขึ้นกับประเภทของเลย์เอ๊าท์ที่สร้างขึ้น ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการออกแบบเลย์เอ๊าท์เปรียบเสมือนการวางแผนในงานออกแบบเพื่อดำเนินงาน

3.5.1 ความสำคัญของการจัดทำเลย์เอ๊าท์

- ใช้เป็นแนวทางแสดงความคิดทางการออกแบบ การที่จะสื่อแนวคิดนั้นให้แก่ลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ นักออกแบบจะต้องสร้างแบบร่างหรือเลย์เอ๊าท์ของงานนั้นออกมา ซึ่งจะเป็นการแสดงแนวทางในการจัดวางส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานพิมพ์ให้อยู่ภายในพื้นที่อันจำกัด เพื่อให้เกิดอิทธิพลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
- นำเสนอผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าให้เห็นผลงานพิมพ์ที่จะออกมาสำเร็จเพื่อให้ผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าได้เห็นลักษณะรูปแบบของสิ่งพิมพ์ที่จะพิมพ์ออกมาสำเร็จนั้นย่อมจะให้ผลดีและรวดเร็วกว่าการพูดหรือบรรยายลักษณะรูปแบบ ยังช่วยให้สามารถสื่อสารแนวคิดให้เข้าใจได้ตรงกันด้วย
- ช่วยให้เกิดความสะดวกในการทำงานขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้รู้ถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ และขั้นตอนการทำงานได้

- ช่วยประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต และการพิมพ์อย่างคร่าว ๆ ก่อนที่จะทำการผลิตงานพิมพ์นั้น ๆ ในขั้นตอนต่อไป เมื่อประมาณค่าใช้จ่ายแล้ว อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดคนั้นใหม่ได้ จนกว่าจะได้เลย์เอ๊าท์ที่เหมาะสมกับงบประมาณ

3.5.2 ปัจจัยกำหนดรูปแบบของเลย์เอ๊าท์

การจัดทำเลย์เอ๊าท์เป็นกระบวนการที่นำเอาส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งพิมพ์มาจัดวางในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ตามต้องการ ทั้งยังต้องให้เกิดความสวยงาม ให้ความน่าสนใจแก่ผู้พบเห็นด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบของเลย์เอ๊าท์ ได้แก่ ประเภทสิ่งพิมพ์ โครงสร้างของการจัดวางส่วนประกอบตามหลักการออกแบบเป็นส่วนที่ต้องการเน้นเป็นส่วนแรก ส่วนที่ต้องการเน้นเป็นอันดับสองคือ อารมณ์ที่ต้องการสื่อสาร และการเคลื่อนไหวของสายตา

3.5.2.1 ประเภทของสิ่งพิมพ์

นักออกแบบจำเป็นต้องทราบว่าสิ่งพิมพ์ที่จะออกแบบนั้นเป็นประเภทใด เพราะสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทจะต้องการรูปแบบเลย์เอ๊าท์ที่แตกต่างกัน

3.5.2.2 โครงสร้างของการจัดวางส่วนประกอบ

เลย์เอ๊าท์ของสิ่งพิมพ์ใด ๆ ก็ตาม ควรจะมีโครงสร้างหลักของการจัดวางส่วนประกอบเพียงโครงสร้างเดียวและสม่ำเสมอตลอดการพิมพ์นั้น โครงสร้างจัดวางส่วนประกอบนั้นอาศัยหลักพื้นฐานของการจัดองค์ประกอบทางจิตรศิลป์ ได้แก่ ความสมดุล ความแตกต่าง สัดส่วน จังหวะ ความกลมกลืน และเอกภาพ

- 1) **ความสมดุล (Balance)** เป็นการจัดวางส่วนประกอบของสิ่งพิมพ์ในตำแหน่งที่ให้ความรู้สึกทางด้านซ้ายและด้านขวาของสิ่งพิมพ์นั้นมีน้ำหนักเท่า ๆ กัน การจัดให้ส่วนประกอบต่าง ๆ มีความสมดุลสามารถจัดได้ 2 วิธี คือ

- แบบสมมาตร (Symmetry Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบทางด้านซ้ายมีลักษณะเหมือนด้านขวา การจัดวางในลักษณะนี้จะเน้นให้รู้สึกเป็นทางการเรียบง่าย มั่นคง น่าเชื่อถือ
- แบบอสมมาตร (Asymmetry Balance) เป็นการจัดองค์ประกอบให้สมดุลกับทางสายตา กล่าวคือส่วนประกอบที่มีน้ำหนักมากจะจัดวางให้อยู่ใกล้แนวกึ่งกลางมากกว่าส่วนประกอบที่มีน้ำหนักน้อยกว่า

- 2) **ความแตกต่าง** เป็นการจัดวางส่วนประกอบให้ตัดกัน เพื่อสร้างจุดสนใจให้แก่สิ่งพิมพ์ ความแตกต่างกันอาจสังเกตได้จากขนาด รูปร่าง สี น้ำหนักสี พื้นผิว และทิศทางของส่วนประกอบต่างๆ นั้นให้ดูแตกต่างกันอย่างชัดเจน
- 3) **สัดส่วน** หมายถึง ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบอย่างหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนประกอบอื่น ๆ ในงานออกแบบสัดส่วนมักจะมีความสัมพันธ์กับความสมดุลและความแตกต่าง หากส่วนประกอบที่ใช้ในพื้นที่ ที่ต้องการออกแบบมีสัดส่วนพอเหมาะ ย่อมจะให้ความรู้สึกสมดุลด้วย

สัดส่วนของขนาดสิ่งพิมพ์ก็มีความสำคัญ สัดส่วนของขนาดสิ่งพิมพ์ หมายถึง สัดส่วนของความกว้างต่อความยาว สำหรับสัดส่วนของขนาดหนังสือที่เป็นมาตรฐานทั่วไป จะใช้หลักการของสัดส่วนทอง (Golden Mean) ก็คือ สัดส่วนของ 2:3:5:8:13:21 กล่าวคือ สัดส่วนของความกว้างต่อความยาวอาจเป็น 2:3 หรือ 2:5 หรือ 5:8 ตามลำดับ ซึ่งสัดส่วนทองอาจจะนำมาใช้ในการจัดวางส่วนประกอบสำคัญที่ต้องการเน้นบนหน้าเอกสารสิ่งพิมพ์ได้
- 4) **จังหวะ (Rhythm)** จังหวะ หรือ ลีลา ในการออกแบบทางการพิมพ์ หมายถึงการจัดวางส่วนประกอบซ้ำ ๆ กัน โดยลักษณะของเส้น รูปร่าง น้ำหนักสี สี หรือพื้นผิว ค่อยเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับจังหวะจะทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว
- 5) **ความกลมกลืน** ความกลมกลืนในการออกแบบทางการพิมพ์ เกิดจากการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ในหน้าเอกสาร ให้มีขนาด สี รูปร่าง น้ำหนักสี หรือพื้นผิวให้ใกล้เคียงกัน การใช้ลวดลายตกแต่งก็เลือกเส้นที่น้ำหนักใกล้เคียงกับเส้นตัวอักษร การใช้ความกลมกลืนจะทำให้ความรู้สึกนุ่มนวลเรียบง่ายและสบายตา แต่อาจจะทำให้ดูเฉื่อยชาได้
- 6) **ความเป็นเอกภาพ** เป็นการนำส่วนประกอบต่างๆ ที่อาจจะมี ความแตกต่างกันมาจัดวางรวมกันในพื้นที่ ๆ กำหนด โดยมีความสัมพันธ์กัน เป็นกลุ่มเดียวหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากที่สุด จะให้ความรู้สึกในภาพรวมของอารมณ์เดียวและทราบสิ่งที่ต้องการเน้นเพียงจุดเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2.3 สิ่งที่ต้องเน้นเป็นอันดับแรก

ในการจัดวางเลย์เอาต์ที่น่าสนใจและดึงดูดผู้อ่าน คือการเน้นด้วยภาพ ภาพที่ประกอบไม่ว่าจะเป็นภาพถ่ายหรือภาพวาด จะใช้เป็นเครื่องมือสื่อความหมาย ความรู้สึก และดึงดูดความน่าสนใจ ซึ่งใช้กันมากบนหน้ากระดาษสิ่งพิมพ์ ใช้ภาพเป็นส่วนเน้นอันดับแรก การเน้นด้วยภาพนี้อาจใช้ ภาพหลายภาพที่มีรูปร่างและขนาดที่ต่าง ๆ กัน จัดวางรวมกันเป็นกลุ่ม รูปแบบเลย์เอาต์นี้จะเรียกว่า เลย์เอาต์แบบมอนเดรียน (Mondrian Layout) ถ้าใช้ภาพที่มีขนาดเท่า ๆ กันมาจัดเรียงเป็นแถว ที่เรียกว่า เลย์เอาต์แบบแผงภาพ (Picture Panel Layout)

3.5.2.4 อารมณ์ที่ต้องการสื่อ

การทราบอารมณ์ที่ต้องการสื่อ จะช่วยให้นักออกแบบกำหนดลักษณะ โครงสร้างหลัก ของการจัดวางส่วนประกอบต่างๆ บนหน้าสิ่งพิมพ์ได้อย่างเหมาะสม

3.5.2.5 การเคลื่อนไหวของสายตา

ธรรมชาติของการกวาดสายตาของผู้อ่านไปรอบ ๆ หน้ากระดาษสิ่งพิมพ์ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่นักออกแบบไม่ควรละเลยขณะจัดวางส่วนประกอบต่าง ๆ บนหน้าสิ่งพิมพ์ได้อย่างเหมาะสม ในการวางตำแหน่งส่วนประกอบสำคัญที่ต้องการให้ผู้อ่านสนใจก่อนส่วนอื่น ๆ ควรวางในตำแหน่งซ้ายบน ถ้าจัดลำดับความสำคัญของตำแหน่งต่าง ๆ บนหน้ากระดาษ

3.6 หลักการจัดหน้าหนังสือ

การจัดรูปแบบของขนาด , พื้นที่ , สิ่งพิมพ์ , เป็นการกำหนดขนาดของคอลัมน์ และขอบว่าง ซึ่งในปัจจุบันจะเน้นความสวยงามและประหยัดควบคู่กันไปเสมอ คือมุมที่จะใช้เนื้อที่ของกระดาษให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยยังคงมีความสวยงาม หนังสือจะมีหน้าซ้าย และหน้าขวา ติดกันเป็นคู่ การกำหนดรูปแบบจึงต้องคำนึงถึงลักษณะหน้าคู่ ให้ผู้อ่านเห็นแล้วรู้สึกว่ามันเป็นหน่วยเดียวกันไม่ได้แบ่งแยกออกจากกัน การเว้นขอบว่างด้านใน คือ ช่องว่างระหว่างหน้าซ้ายและหน้าขวา จึงต้องน้อยกว่าหน้าอื่น ๆ เมื่อเย็บเข้าเล่มแล้ว แต่ไม่ควรให้ชิดกันมากจนดูแยกหน้าลำบาก รูปแบบที่ดีของหนังสือควรที่จะเป็นรูปแบบที่อ่านได้ง่าย และมีระเบียบ มีความประณีตสวยงามชัดเจน รูปแบบของหนังสือต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันกับประเภทของหนังสือ สัดส่วนที่เหมาะสมของหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ทั่วไป นิยมสัดส่วน 2:3, 3:4, 3:5 และ 13:21

โดยความสำคัญของการจัดหน้าหนังสือนั้น เป็นการนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ มาจัดรวมไว้ด้วยกันอย่างมีระเบียบวิธีการ องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ภาพประกอบ หัวเรื่อง เนื้อหา พื้นที่ว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของตัวสื่อ เครื่องหมายสัญลักษณ์ จะต้องให้เกิดความกลมกลืนและมีความสวยงามในทุก ๆ ส่วน

3.6.1 องค์ประกอบหลักของการจัดหน้าหนังสือที่ต้องคำนึงถึง

- ข้อความพาดหัว (Headline)
- คอลัมน์ (Column)
- งานศิลปะ (Art Work)
- ภาพเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Logo or Trademark)
- เส้นและพื้นผิว (Line and Texture)
- ความต่อเนื่อง (Continuity)

การออกแบบจะต้องนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบกันอย่างมีแบบแผนและมีหลักการ ได้แก่ การสร้างดุลยภาพ, การกำหนดสัดส่วน, พื้นที่ว่าง, จังหวะการวางหรืออื่น ๆ องค์ประกอบต่าง ๆ เมื่อนำมาจัดวางแล้วควรมีพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด การร่างแบบขั้นต้นอาจแสดงเป็น โครงร่างก่อน เพื่อหาตำแหน่งที่เหมาะสม หลังจากนั้นจึงนำมา กำหนดทีละส่วน ดังนี้

1) ส่วนข้อความพาดหัว (Headline)

ข้อความหัวเรื่อง และส่วนที่เป็นหัวเรื่องรอง ให้เขียนลักษณะโดย ประมาณเพื่อกำหนดส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ความสูงตัวอักษร, แบบตัวอักษร, น้ำหนักความเข้ม-อ่อนของตัวอักษร, พิจารณาตำแหน่งของการจัดวาง, การแบ่งพื้นที่ ส่วนที่ใช้นำเสนอข้อมูลและการเว้นพื้นที่ว่าง

วิธีการจัดวางตำแหน่งของข้อความพาดหัว

ตำแหน่งของการจัดวางข้อความพาดหัว หรือหัวเรื่อง มีความสำคัญมาก เพราะการนำเสนอต้องการใช้ข้อความพาดหัวเป็นตัวกำหนด, ชี้นำสาระหลัก, และ ข้อมูลอื่น ๆ การออกแบบจัดวางตำแหน่งที่ดี นอกจากจะทำให้งานออกแบบดูสวยงามแล้วยังทำหน้าที่ในการนำเสนอสาระ ได้อย่างเต็มที่อีกด้วย การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่อง ในปัจจุบันได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มว่าหัวเรื่องไม่จำเป็นต้องอยู่ส่วนบนสุดของหนังสือ หรืออยู่ตำแหน่งตรงกลางของหน้ากระดาษเสมอไป ไม่ว่าจะงานออกแบบ สื่อใด ๆ ก็ตาม ด้วยวิธีการออกแบบจึงมุ่งเน้นที่จะสร้างความน่าสนใจให้ชวนมอง ด้วยการกำหนดตำแหน่งของหัวเรื่อง ดังนี้

- การวางตำแหน่งไว้ทางซ้ายของเนื้อหา การออกแบบจัดให้ตำแหน่งของหัวเรื่องอยู่ทางด้านซ้ายของเนื้อหา เหมาะอย่างยิ่งสำหรับงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบที่มีเนื้อที่ในแนวนอน พื้นที่ประมาณ 30% อาจจะเป็นส่วนของหัวเรื่องและพื้นที่ของภาพประกอบและเนื้อหาสาระ

- การวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบดัชแร็ป (Dutch Wrap) จะเป็นลักษณะการจัดวางหัวเรื่องไว้ตรงส่วนบนก่อนไปทางซ้ายหรือทางขวาบนเนื้อหาสาระหรือภาพประกอบ เป็นการเน้นสำหรับการจัดหน้า นิตยสาร, หนังสือพิมพ์ หรือการออกแบบจัดเป็นหน้าคู่ เนื้อหาในส่วนที่เหลือจะช่วยเน้นข้อความให้เด่นชัดขึ้น
- การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบตัวยู (U-Shape Wrap) จะเป็นการออกแบบจัดวางหัวเรื่องให้อยู่ตรงกลางด้านบนบนของหน้ากระดาษ และมีส่วนอื่น ๆ อยู่รอบหัวเรื่อง การจัดแบบนี้นิยมใช้กับงานที่เน้นเป็นการเป็นงาน องค์ประกอบของหน้ากระดาษเป็นแบบสมดุล
- การวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบรีเวอร์ส (Reverse Kicker) ลักษณะของการจัดวางตำแหน่งแบบนี้ ใช้กับหัวเรื่องที่มีข้อความสั้น ๆ โดยใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่และเข้ม วางไว้ชิดซ้ายมือ ใช้ตัวอักษรเล็กกว่าและบางกว่าสำหรับหัวเรื่องรอง วางไว้ชิดขวา การจัดแบบนี้จะทำให้เกิดพื้นที่ว่างสองจังหวะ จึงเน้นหัวเรื่อง ได้มากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการจัดหน้าในพื้นที่แนวนอน
- การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบไทรพอด (Tripod Headline) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดแบบรีเวอร์สคิกเกอร์ แต่จะเน้นถึงความตัดกัน (Contrast) ของขนาดและความหนาของตัวอักษร ซึ่งการจัดวางหัวเรื่องรองที่มีความยาวแบ่งเป็นสองบรรทัดรวมกับหัวเรื่องหลักอีกหนึ่งบรรทัด จึงทำให้มีลักษณะสามขา และตำแหน่งของหัวเรื่องก็ไม่เน้นว่า จะต้องอยู่ส่วนบนของหน้ากระดาษเสมอไป จึงทำให้มีอิสระในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์และโปสเตอร์

2) คอลัมน์หรือก๊อปปีบล็อก (Column or Copy Block)

การกำหนดขนาดของคอลัมน์จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ การพิจารณาถึงขนาดของข้อความ ว่ามีมากน้อยหรือไม่ ในการออกแบบจะกำหนดขนาดของคอลัมน์ให้เป็นอย่างไร จะต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการอ่าน ความสวยงามของการออกแบบนำเสนอ ซึ่งแนวคิดดังนี้

- กรณีที่มีเนื้อหาสาระค่อนข้างน้อย การกำหนดคอลัมน์ควรกำหนดในลักษณะแนวนอนจะเหมาะสมกว่าแนวตั้ง เพราะว่าในการใช้พื้นที่ในแนวนอนจะใช้น้อยกว่าการออกแบบคอลัมน์ในแนวตั้ง ซึ่งจะทำให้รู้สึกว่าเป็นเนื้อหายาวและไม่น่าอ่าน
- การกำหนดขนาดของคอลัมน์กว้าง สำหรับงานที่มีเนื้อหาสาระยาวจะทำให้การใช้เนื้อที่น้อยกว่าการกำหนดคอลัมน์แคบ และขนาดของคอลัมน์จะทำให้รู้สึกน่าอ่านมากกว่า
- ขนาดของคอลัมน์จะต้องสัมพันธ์กับลักษณะของสื่อ ไม่ว่าจะกำหนดให้กว้างหรือแคบเท่าใด จะต้องพิจารณาถึงขนาดพื้นที่ทั้งหมดตามลักษณะของสื่อแต่ละประเภทซึ่งมีขนาดไม่แน่นอน เช่น งานออกแบบฉลาก, บรรจุภัณฑ์, นิตยสาร ตลอดจนงานออกแบบโฆษณา
- การกำหนดรูปแบบของคอลัมน์แบบสลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่เนื้อหาสาระยาว ขนาดของคอลัมน์ที่มีความแตกต่างกัน จะช่วยให้แนวทางการออกแบบและการจัดวางภาพน่าสนใจและไม่น่าเบื่อ
- การกำหนดขนาดของคอลัมน์ จะต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกับแนวทางออกแบบ จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ หัวเรื่อง, ภาพประกอบ, รูปแบบ, การจัดวางพื้นที่ว่างและส่วนตกแต่งต่าง ๆ บนงานนั้น ๆ

3) งานศิลปะ (Art Work)

ลักษณะของงานศิลปะหรือต้นฉบับอาร์ตเวิร์กครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบ, การกำหนดส่วนต่างๆลงในพื้นที่ที่กำหนด ไปจนถึงการดำเนินการจัดทำต้นฉบับเพื่อส่งพิมพ์ต่อไป การจัดวางส่วนภาพประกอบ มีแนวทางสร้างสรรค์ดังนี้

- การใช้ภาพเด่นเพียงภาพเดียว และการใช้ภาพอื่นเป็นส่วนประกอบเสริม
- การใช้การผสมผสานการจัดแบบแนวนอนและแนวตั้ง
- การเว้นพื้นที่ว่างล้อมรอบพร้อมทั้งจัดกลุ่มภาพและข้อมูลเข้าไว้ด้วยกัน
- พยายามหลีกเลี่ยงการจัดให้องค์ประกอบต่าง ๆ ให้ประกอบกันอยู่ในกรอบ รูปสี่เหลี่ยมเสมอ
- การจัดวางภาพให้เป็นตัวนำสู่เนื้อหาและรายละเอียดอย่างกลมกลืน
- การจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในลักษณะการตัดกันอย่างชัดเจน

- ไม่ควรใช้เส้นหนาหรือเส้นดำหรือรูปแบบกรอบสี่เหลี่ยมที่จะดึงความสนใจของผู้อ่านออกไปจากจุดที่ต้องการจะเน้น
- แสดงการจัดวางโดยเน้นลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นพิเศษ ได้แก่ การจัดให้เป็นแบบแนวตั้งหรือแนวนอนอย่างเดียวไปเลย

4) ภาพเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Logo or Trademarks)

ในการออกแบบจัดหน้าบนสื่อโฆษณาหรืองานประชาสัมพันธ์ มักจะมีภาพเครื่องหมายอยู่ด้วยเสมอ บางส่วนของภาพที่มีเครื่องหมายจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสร้างความเชื่อมั่น และการโน้มน้าวให้เกิดการยอมรับ

5) เส้นและพื้นผิว (Line and Texture)

อาจจะเป็นขอบหรือกรอบภาพหรือเส้นเพื่อการออกแบบจัดหน้า, การแสดงลักษณะของเส้น, การกำหนดขนาดหรือความเข้มและการใช้สีเส้นที่มีความเหมาะสมจะช่วยสนับสนุนให้งานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การแบ่งคอลัมน์เนื้อหาจะช่วยให้อ่านข้อความสบายตามากขึ้น หรือจะใช้เพื่อแสดงหน้าที่ในการชี้นำไปสู่เนื้อหาหลักได้อย่างดี ส่วนการกำหนดเกี่ยวกับพื้นผิวก็สามารถนำมาใช้ในการเน้นภาพหรือข้อความสาระได้ด้วย พื้นผิวจะเป็นลักษณะอย่างไร จะสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวิธีการคัดเลือกวัสดุต้นแบบ (Original Material) เช่น พื้นผิวของกระดาษที่มีให้เลือกใช้มากมาย นอกจากนี้การใช้เส้นในการออกแบบและสร้างพื้นผิวยังสามารถที่จะนำมาช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าต่อหน้าอีกด้วย

6) ความต่อเนื่อง (Continuity)

สร้างความต่อเนื่องให้เกิดภายในชิ้นงาน โดยการสร้างความต่อเนื่องระหว่างหน้า หรือการออกแบบหน้าคู่ต้องสร้างให้ดูเหมือนว่าเป็นหน้าเดียว อาจจะสร้างได้ด้วยการใช้เส้น องค์ประกอบศิลป์หรือการกำหนดโครงสร้างและอื่น ๆ

3.6.2 ขั้นตอนการออกแบบจัดหน้าหนังสือ

การจัดหน้าเพื่องานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท ข้อมูลที่ต้องการนำเสนอมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป การจัดทำโครงร่างของหน้า (Dummy) ว่าแต่ละหน้าจะต้องจัดวางโครงร่างคร่าว ๆ อย่างไร

- การกำหนดตำแหน่ง (Positioning) เพื่อกำหนดตำแหน่งของเนื้อหาและภาพ
- การกำหนดเนื้อหาในแนวที่เหมาะสม
- ความต่อเนื่องของคอลัมน์ให้สะดวกต่อการสื่อความหมาย

- สามารถปรับขยายพื้นที่หรือสัดส่วนพื้นที่ว่างเพื่อความยืดหยุ่นของการจัดหน้า

รูปแบบของการจัดหน้ามีมากมาย แต่ที่นิยมในการออกแบบมี 10 รูปแบบ คือ

- 1) แบบมองเดรียน (Mondrian Layout) ใช้เส้นหรือบริเวณทึบเป็นแท่งสี่ แบ่งพื้นที่ออกแบบสี่ส่วน
- 2) แบบหน้าต่างภาพ (Picture Window Layout) เหมาะกับการออกแบบหน้า นิตยสารคือใช้ภาพเดียวใหญ่ๆ
- 3) แบบเน้นบท (Copy Heavy Layout) ใช้เมื่อต้องการเน้นข้อความเนื้อเป็นจุดเด่นในงาน
- 4) แบบกรอบ (Frame Layout) แบบล้อมกรอบนิยมใช้ในการออกแบบหนังสือพิมพ์
- 5) แบบละครสัตว์ (Circus Layout) เป็นการจัดที่มีภาพประกอบและมีความหลากหลาย
- 6) แบบแถบซ้อน (Multipanel Layout) เป็นแบบที่นิยมจัดเพื่อดึงดูดให้ดูตามที่ละช่องคล้ายการ์ตูน
- 7) แบบภาพเงา (Silhouette Layout) เน้นความโดดเด่นของภาพ ไม่เน้นรายละเอียดของภาพเหมือนภาพเงา
- 8) แบบตัวอักษรใหญ่ (Big-Type Layout) เน้นตัวอักษรมากกว่ารูปภาพ จึงต้องพิจารณารูปแบบตัวอักษร
- 9) แบบภาพปริศนา (Rebus Layout) การใช้ภาพแทนคำหรือข้อความบางข้อความ
- 10) แบบแรงคลใจจากตัวอักษร (Alphabet – inspired Layout) เป็นการเน้นเรื่องความสวยงามจากตัวอักษร

3.7 กระดาษที่ใช้พิมพ์

ในการออกแบบงานพิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์มีส่วนสำคัญที่ทำให้งานออกแบบมีรูปแบบที่น่าสนใจและมีคุณภาพตามต้องการ ดังนั้นในการเลือกใช้กระดาษควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการใช้งานและประเภทของงานด้วย

การแบ่งประเภทของกระดาษสามารถแบ่งได้ตามกรรมวิธีและวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิตตามลักษณะการใช้งานและตามผิวหน้ากระดาษ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.7.1 กระดาษเคลือบผิว (Art or Coated Paper)** ซึ่งมีหลายชนิด เช่น อาร์ตมัน อาร์ตด้าน อาร์ตแก้ว อาร์ทลวดลายต่าง ๆ เหมาะกับการที่ต้องการคุณภาพที่มีรายละเอียดสูง มีภาพประกอบมากหรือพิมพ์ภาพสีสี งานพิมพ์ทั่วไปที่ใช้กระดาษอาร์ต ได้แก่ ปกและเนื้อในนิตยสาร โปสเตอร์และแผ่นพับต่าง ๆ
- 3.7.2 กระดาษไม่เคลือบผิว** มีหลายชนิด ได้แก่ กระดาษปรีฟ (กระดาษหนังสือพิมพ์) กระดาษปอนด์ กระดาษการ์ด เป็นต้น กระดาษประเภทนี้มีความขาวสว่างและความเรียบของผิวน้ำน้อยกว่ากระดาษเคลือบผิว ดังนั้นคุณภาพของสีและความคมชัดของงานพิมพ์จึงด้อยกว่างานพิมพ์บนกระดาษเคลือบผิว
- กระดาษไม่เคลือบผิวมีราคาถูก จึงเหมาะสำหรับงานพิมพ์ที่มีต้นทุนต่ำ และกระดาษบางชนิดก็ไม่สามารถเก็บไว้ได้นานเช่น กระดาษปรีฟ ส่วนกระดาษปอนด์ที่มีเนื้อกระดาษเป็นสีขาว จะนิยมใช้เป็นกระดาษพิมพ์สิ่งพิมพ์ทั่วไป ส่วนกระดาษการ์ดมีความหนามากกว่าจึงใช้พิมพ์ปกหนังสือ โปสเตอร์ เป็นต้น

3.8 ระบบการพิมพ์ที่ใช้ในการผลิตหนังสือ

ระบบการพิมพ์ที่ใช้ในการผลิตหนังสือในปัจจุบันนี้มีหลายระบบ ได้แก่

- 3.8.1 การพิมพ์พื้นนูน (Letter Press)** การพิมพ์วิธีนี้เป็นการพิมพ์ที่ใช้ตัวพิมพ์เรียงพิมพ์ โดยมีหลักการว่าส่วนที่พิมพ์นั้นมีระดับสูงกว่าส่วนที่ไม่ได้พิมพ์ เมื่อเอาหมึกทาตัวพิมพ์และใช้แรงกดพิมพ์กระดาษลงบนตัวพิมพ์ หมึกก็จะเกาะติดตัวพิมพ์ ทำให้ได้สิ่งพิมพ์ตามต้องการ การพิมพ์ระบบนี้ ตัวพิมพ์และแม่พิมพ์จะมีลักษณะกลับด้าน กลับขวาเป็นซ้ายเหมือนภาพในกระจก แต่เมื่อพิมพ์ลงแบบกระดาษก็จะเป็นภาพที่ถูกต้องเหมือนต้นฉบับ ระบบการพิมพ์พื้นนูนเป็นระบบหลักที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือเป็นระยะเวลานาน แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการพิมพ์พื้นราบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงได้มีการนำเข้ามาทดแทนระบบการพิมพ์พื้นนูน ทำให้ระบบการพิมพ์พื้นนูนหมดความนิยมไป การพิมพ์พื้นนูนจึงใช้ในการผลิตหนังสือน้อยลงไปตามลำดับ
- 3.8.2 การพิมพ์ออฟเซต** ระบบการพิมพ์พื้นราบ แผ่นแม่พิมพ์ออฟเซตทุกส่วนจะราบเสมอกันหมด แต่ด้วยเทคนิควิธีการทำแม่พิมพ์ ทำให้ผิวแม่พิมพ์ส่วนที่เป็นภาพหรือตัวหนังสือ เป็นส่วนที่จะต้องรับหมึกเท่านั้น ในการพิมพ์นั้นระบบทาน้ำลงบนแผ่นแม่พิมพ์ก่อน น้ำจะเกาะอยู่บนส่วนที่ไม่ได้พิมพ์ และเมื่อทาหมึกลงบนแม่พิมพ์ หมึกออฟเซตเป็นหมึกที่มีส่วนผสมของน้ำมัน ดังนั้นส่วนที่สีน้ำเกาะซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือส่วนที่ไม่พิมพ์ ก็จะไม่พิมพ์มีกเกาะ แม่พิมพ์ออฟเซตจะมีภาพและตัวหนังสือ เช่นเดียวกับต้นฉบับ ในการพิมพ์นั้นแม่พิมพ์จะนำหมึกที่เกาะบนแม่พิมพ์ไป ถ่ายทอดพิมพ์ลงบนแผ่นยางก่อน และแผ่นยางจะถ่ายทอดหมึกลงพิมพ์บน กระดาษอีกที ทำให้หมึกติดบนผิวกระดาษได้นุ่มนวลกว่าระบบพิมพ์แบบพื้นนูน ในปัจจุบันนี้ ระบบการพิมพ์ออฟเซตเป็นระบบที่ใช้ในการผลิตหนังสืออย่างแพร่หลาย และนำมาใช้ทั้งการพิมพ์หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ

3.8.3 การพิมพ์พื้นลึกหรือกราวัวร์ (Gravure) เป็นระบบการพิมพ์ที่ส่วนพิมพ์จะถูกแกะเป็นร่องลึกลงไปจากผิวของแม่พิมพ์ แม่เอาหมึกทาบนแม่พิมพ์ หมึกก็จะจมอยู่ในร่อง ในการพิมพ์หมึกจะถูกเช็ดออกหมดเมื่อนำกระดาษออกมา การพิมพ์ระบบนี้แม่พิมพ์มีความทนทานมาก สามารถพิมพ์ได้ปริมาณมากกว่าระบบอื่น ๆ และคุณภาพของสิ่งพิมพ์ก็จะดีมาก ปัจจุบันการพิมพ์ระบบนี้ในประเทศไทยใช้การพิมพ์จำนวนมาก ๆ เท่านั้น เช่น หีบห่อสินค้าและธนบัตรเท่านั้น

3.8.4 การพิมพ์อัดสำเนาหรือพิมพ์โรเนียว คือการพิมพ์ปรุไซ (Mimeograph) ตัวแม่พิมพ์เป็นแผ่นกระดาษไข เมื่อใช้พิมพ์ดีดตีอักษรลงไปบนแผ่นไขหรือใช้โลหะแหลมขูดขีดเป็นภาพก็จะทำให้ไขที่เคลือบแตกเป็นรอยขึ้น เมื่อใช้หมึกทาทางด้านหนึ่งของแผ่นกระดาษไข หมึกก็จะทะลุตามรอบปรุลงไปพิมพ์บนกระดาษที่รองอยู่อีกด้าน การพิมพ์ประเภทนี้ยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าการพิมพ์ที่กล่าวมาในตอนต้นและไม่สามารถพิมพ์ในปริมาณมาก ๆ ไม่ได้ เพราะแม่พิมพ์ไม่ทนทาน มักมีจำนวนพิมพ์ในครั้งหนึ่งเป็นหลักร้อยเท่านั้น

3.8.5 พิมพ์ด้วยแสง เป็นระบบการพิมพ์ไม่สัมผัส คือ ไม่ต้องมีแรงกดพิมพ์ระหว่างพิมพ์ การพิมพ์ในระบบนี้ ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เช่น เครื่องถ่ายเอกสารชนิดต่าง ๆ ได้มีการผลิตออกมามากมายในปัจจุบัน ตลอดจนพิมพ์ด้วยระบบแสงเลเซอร์ ซึ่งเป็นระบบพิมพ์ที่ใช้แสงสร้างคุณสมบัติบนผิวกระดาษให้จุดที่ต้องการพิมพ์รับผงหมึก และจุดที่ไม่ต้องการพิมพ์จะไม่มีผงหมึกติด เมื่อผ่านความร้อน ผงหมึกจะละลายติดผิวกระดาษ

3.9 การเย็บเล่ม

เมื่อได้ดำเนินการในกระบวนการพิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว งานเอกสารที่ต้องการเย็บเป็นรูปเล่ม จะต้องถูกนำไปดำเนินการตามขั้นตอนในการเข้าเล่ม จะเป็นการพับกระดาษที่ละแผ่นหรือทีละยก ซึ่งแต่ละยกหรือแต่ละชุดจะเรียกว่า กนก (Signature)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.9.1 รูปแบบของการพับ

กระดาษที่พิมพ์จะถูกนำมาพับเพื่อเย็บเล่ม ในการพับสามารถทำได้หลายแบบตามวัตถุประสงค์ของผู้พิมพ์ ได้แก่

- พับกลางหนึ่งครั้ง
- พับมุมฉาก (พับกลางสองครั้งหรือแบบฝรั่งเศส)
- พับมุมฉากสามครั้ง
- พับหกหน้า (เหมาะสำหรับทำแผ่นพับ) พับแบบหีบเพลงชัก
- พับขนาน

3.9.2 วิธีพับ

- 1) การพับด้วยมือ
- 2) กี่พับด้วยเครื่องจักร
 - เครื่องพับกระดาษแบบลูกกลิ้ง (Roller Folder)
 - เครื่องพับกระดาษแบบใบมีด (Knife Folder)

3.9.3 การเก็บเล่ม (Gathering)

- การเก็บเล่มสำหรับหนังสือเย็บอก (Saddle – Stitch Book)
- การเก็บเล่มสำหรับหนังสือเย็บสัน (Side – Stitch Book)

3.9.4 การเย็บเล่ม

ในการเย็บเล่มมีหลายวิธีการ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ได้แก่

1) การเย็บอกหรือเย็บมุงหลังคา (Saddle Stitch)

ใช้กับนิตยสารและหนังสือเล่มที่มีความหนาไม่มากนัก อาจเย็บด้วยลวดหรือด้าย กรณีที่ใช้ด้ายมักเป็นการเย็บด้วยจักร โดยจะเย็บตลอดแนวสันหนังสือ

2) การเย็บข้าง (Side Stitch)

การเย็บสันด้วยลวด ใช้กับหนังสือเล่มมากกว่านิตยสาร โดยที่หนังสือนั้นจะมีความหนามากกว่าแบบแรก แต่ไม่มากเกินไป มิฉะนั้นบริเวณขอบว่างด้านในที่ติดกับบริเวณสันหนังสือหรือช่องว่างอกหนังสือจะเหลือน้อยเกินไปเพราะการเย็บวิธีนี้จะกินเนื้อที่ด้านในเข้าไปเพื่อให้ยกพิมพ์ติดกันแน่น

เย็บสันโดยการเจาะร้อยด้วยด้ายเส้นเล็กหรือเชือกเส้นใหญ่ ใช้กับหนังสือเล่มที่มีความหนามาก ๆ แต่จำนวนเล่มต้องไม่มากเกินไป

3) การเย็บกึ่ง (Smith Sewing)

เป็นวิธีการทำเล่มที่ใช้กับงานพิมพ์ที่ต้องการงานคุณภาพสูงทั้งปกแข็งและปกอ่อน โดยการร้อยเชือกเส้นเล็กหรือเส้นใหญ่เพื่อยึดกพิมพ์เข้าด้วยกัน 2-3 ยก แล้วจึงนำกพิมพ์ที่เย็บแล้วไปรวมเล่มอีกครั้งหนึ่ง

4) การทำสันกาวหรือไสกาว (Perfect Bookbinding)

ใช้กับนิตยสารและหนังสือที่มีความหนาระดับใดก็ได้ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาในปัจจุบันเพราะสะดวก รวดเร็วและประหยัด วิธีนี้ต้องใช้ใบเลื่อยเลื่อยสันปกออกเล็กน้อย เพื่อเพิ่มพื้นที่ผิวในการรับกาวแล้วจึงทาากาวลงบนสันกาวที่เลื่อยแล้ว จากนั้นจึงหุ้มปก เมื่อกาวแห้งจึงนำไปเขียนขอบเล่ม

5) การเจาะรูร้อยลวดหรือพลาสติก (Mechanical Binding)

เป็นการทำเล่มเชิงกล ใช้กับหนังสือที่มีความหนาไม่มาก โดยการเจาะรูสันปกแล้วร้อยด้วยเส้นลวด

บทที่ 4

การออกแบบภาพประกอบเรื่อง

ในอดีตที่ผ่านมา ภาพประกอบถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตกแต่ง อธิบายและเป็นเอกสารอ้างอิง ความสำคัญของภาพประกอบคือสามารถแสดงสิ่งที่ผู้เขียนไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นภาษาเขียนได้ นอกจากนี้ภาพประกอบงานพิมพ์ยังกลายมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้คนในปัจจุบัน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือทั่วไป บรรจุภัณฑ์ ปกเทป แผ่นพับ แผ่นปลิว ฯลฯ ส่วนใหญ่ ล้วนต้องใช้ภาพประกอบทั้งสิ้น สิ่งที่จะกล่าวต่อไปในบทนี้คือการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของภาพประกอบงานพิมพ์ ความสำคัญของภาพประกอบ ประเภทของภาพประกอบ ตลอดจนการสร้างสรรค์ภาพประกอบงานพิมพ์การนำไปใช้

เราเกิดมาพร้อมพัฒนาการของภาพประกอบ ภาพประกอบเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขสู่การอธิบายสิ่งที่อยู่ในจินตนาการ เริ่มตั้งแต่ภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก จนถึงภาพประกอบที่แปลกออกไปด้วยเทคนิคอันก้าวหน้ามากมาย เช่น การสร้างจุดเด่นให้ภาพประกอบ การตกแต่งภาพประกอบเพื่อใช้กับงานพิมพ์และการจัดกลุ่มเชื่อมโยงภาพประกอบ

4.1 ความหมายของภาพประกอบงานพิมพ์

ภาพประกอบงานพิมพ์ หมายถึงเนื้อหาส่วนที่เป็นภาพซึ่งปรากฏในเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ นอกเหนือจากเนื้อหาข้อความที่เป็นตัวอักษร ภาพเหล่านี้อาจเป็นภาพวาด หรือภาพถ่ายก็ได้ และยังนับรวมถึงภาพกราฟิกต่างๆ เช่น จุด เส้น สี แถบกราฟิกหรือ ภาพลายเส้นเรขาคณิตอื่นๆ ที่ใช้ในการตกแต่งงานพิมพ์อีกด้วย

4.2 ความสำคัญของภาพประกอบงานพิมพ์

ภาพประกอบมีความสำคัญต่องานพิมพ์มาก เพราะสามารถให้รายละเอียดและความเหมือนจริงเกินคำบรรยาย ให้ความสวยงามและความประทับใจ พอสรุปความสำคัญของภาพประกอบงานพิมพ์ได้ดังนี้

1) ใช้สร้างความเข้าใจ

บางครั้งการอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตัวอักษรมีข้อจำกัดที่จะบ่งบอกถึงสิ่งที่อธิบายนั้นว่าเป็นอย่างไร ในบางกรณีแม้ว่าผู้บรรยายจะมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำมากสักเพียงใด ก็ไม่อาจทำให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย เช่น การจะอธิบายความแตกต่างระหว่างม้ากับลา ให้กับคนที่ไม่เคยเห็นสัตว์ทั้งสองชนิดนี้คงเป็นเรื่องที่ลำบากมาก

2) ใช้เสริมความเข้าใจ

ในกรณีที่ข้อความสามารถสร้างความเข้าใจได้ระดับหนึ่งแล้วแต่ยังไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องใช้ภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการอธิบายในสิ่งที่ผู้อ่านไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเห็น เช่น การอธิบายพุทธลักษณะของพระพุทธรูปสมัยต่างๆ ถ้ามีภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจในรายละเอียดเพิ่มเติม ก็จะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

3) ใช้เป็นหลักฐานเพื่อปกป้องบุคคล

การนำเสนอภาพเพื่อปกป้องถึงตัวบุคคล ไม่อาจใช้ข้อความอธิบายให้เห็นได้ว่าบุคคลผู้นี้มีหน้าตาเป็นอย่างไร แต่ถ้าพิมพ์ภาพลงแล้วบอกชื่อ ผู้ที่เห็นก็จะรู้จักและจดจำได้ทันที

4) ใช้ตกแต่งหน้าสิ่งพิมพ์

ภาพประกอบช่วยให้งานพิมพ์สวยงามน่าอ่านมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีการถ่ายภาพ ตกแต่งภาพและการพิมพ์ในปัจจุบัน เอื้ออำนวยให้การทำงานกับภาพประกอบสะดวกยิ่งขึ้น การถ่ายภาพทำได้ง่ายขึ้น ลดขั้นตอนการตกแต่งภาพลง ใช้เวลาน้อยลง การจำลองภาพอย่างการถ่ายเอกสารหรือการกราดภาพ (Scan) ก็ทำได้คุณภาพดีและสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ ยังช่วยให้ตกแต่งคัดแปลงภาพทำได้หลายรูปแบบ

4.3 ประเภทของภาพประกอบงานพิมพ์

การใช้ภาพประกอบงานพิมพ์นั้นอาจกล่าวได้ว่าใช้ภาพได้ทุกประเภท เพราะเทคโนโลยีทางการพิมพ์สามารถถ่ายทอดภาพประเภทใด ๆ ก็ได้ลงบนงานพิมพ์ ซึ่งอาจจำแนกประเภทภาพประกอบทางการพิมพ์เป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ภาพถ่าย

ภาพถ่ายเป็นภาพที่เกิดจากกรรมวิธีทางการถ่ายภาพ ใช้ประโยชน์ได้ดีในงานพิมพ์ เพราะภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะตัวหลายอย่าง ทั้งในแง่ความเหมือนจริงและความละเอียดลออ สามารถสร้างสรรค์ได้ตามความรู้สึก การถ่ายภาพเพื่อนำมาใช้ภาพประกอบในงานพิมพ์ ปัจจุบันนิยมใช้กล้องดิจิทัล ผลที่ได้ส่วนใหญ่จึงออกมาเป็นภาพสี (Color Print) แต่ถ้าต้องการภาพขาว-ดำ มักใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแปลงภาพจากภาพสีให้เป็นภาพขาว-ดำ

2) ภาพวาดลายเส้น

ภาพวาดลายเส้นเป็นภาพที่ใช้ประกอบงานพิมพ์มาตั้งแต่ยุคแรกๆ และยังคงได้รับความนิยมอยู่จนถึงปัจจุบัน มีการใช้เทคนิคการวาดภาพผสมผสานกันหลายอย่าง เช่น การวาดลายเส้นแบบภาพการ์ตูน โดยการใช้ดินสอ พู่กัน ปากกาหมึกดำ รวมทั้งการผสมสกรีนหรือการสร้างพื้นผิววาดลายต่างๆ ร่วมกับภาพลายเส้นด้วย

3) ภาพวาดน้ำหนักสีต่อเนื่องและภาพระบายสี

ภาพวาดน้ำหนักสีต่อเนื่องกับภาพระบายสี ภาพทั้งสองชนิดมีลักษณะภาพคล้ายคลึงกัน คำว่า “ภาพวาดน้ำหนักสีต่อเนื่อง” ใช้เรียกภาพวาดสีเดียวที่มีน้ำหนักอ่อนแก่ลดหลั่นกัน

สำหรับ “ภาพระบายสี” จะประกอบด้วยสีต่างๆมากมายหลายสี โดยการเขียน หรือระบายสีด้วยกรรมวิธีหรือเทคนิคต่าง ๆ กันไป ภาพวาดอาจเป็นภาพที่วาดในมุมมองและรายละเอียดเหมือนกับภาพถ่ายได้ และยังสามารถวาดในมุมที่ภาพถ่ายอาจทำไม่ได้อีกด้วย ภาพวาดจึงเป็นภาพอีกชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นภาพประกอบได้อย่างดี

4) ภาพพิมพ์

ภาพพิมพ์ในที่นี้หมายถึงภาพที่ผ่านการพิมพ์มาแล้ว มีทั้งชนิดที่พิมพ์เป็นภาพลายเส้นและพิมพ์เป็นภาพเม็ดสกรีน ภาพทั้งสองประเภทนี้สามารถนำมาพิมพ์ซ้ำได้ ถ้าเป็นภาพลายเส้นจะได้คุณภาพใกล้เคียงของเดิม แต่ภาพที่เป็นเม็ดสกรีนรายละเอียดอาจหายไปบ้าง

5) ภาพดิจิทัล

ภาพดิจิทัล หมายถึงภาพที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์โดยคอมพิวเตอร์มาแล้ว ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ทำให้ภาพทุกชนิดที่จะเข้าสู่ระบบการพิมพ์ต้องผ่านกระบวนการแปลงรูปภาพนั้นให้เป็นภาพดิจิทัล เช่น การกราดภาพ (Scan) การถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลและการสร้างภาพขึ้นใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

แจน วี ไวท์ (White. 1990 : 4-53) เขียนหนังสือชื่อ “กราฟิกไอเดียโน้ตบุ๊ก” (Graphic Idea Notebook) กล่าวถึงการสร้างงานกราฟิกชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้ในงานพิมพ์ อาทิ ภาพประกอบ ตัวพิมพ์ ตัวเลข แผนที่ กราฟ เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ ในส่วนที่เป็นเรื่องราวของ ภาพประกอบนั้น แจน วี ไวท์ กล่าวถึงการสร้างสรรค์ ภาพประกอบงานพิมพ์และการ นำไปใช้ พอสรุปเป็นสาระสำคัญเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับงานพิมพ์ในประเทศไทยได้ ดังนี้

1) การสร้างจุดเด่นให้ภาพประกอบ

การสร้างสรรค์ภาพประกอบให้มีสีสัน งดงาม เต็มตา เป็นวิธีการที่ดีสำหรับการ สร้างความน่าสนใจให้กับงานพิมพ์

2) การสื่อความหมาย เรื่องราวไปยังผู้อ่าน

ภาพประกอบที่ดูน่าสนใจเหล่านั้นจะหมดความหมายไปในเวลาอันรวดเร็ว ถ้ามัน ไม่ได้ช่วยอธิบายอะไรเพิ่มเติม ผู้อ่านก็จะละความสนใจจากงานพิมพ์ ขึ้นนั้น ไปยังจุดอื่นที่น่าสนใจมากกว่า การออกแบบภาพประกอบให้

ผสมผสานเข้าไปในงานพิมพ์แล้วทำให้งานพิมพ์มีจุดเด่นที่น่าสนใจแบบ คงทนถาวร ได้นั้น มีวิธีการพอสรุปได้ดังนี้

- ใช้ภาพบุคคลที่มีชื่อเสียง ใช้ภาพบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักนำ เคารพนับถือมาสร้างจุดดึงดูดให้กับงานพิมพ์
- ลดรายละเอียดของภาพ ตัดรายละเอียดส่วนเกินอื่น ๆ ออก เหลือไว้เท่าที่จำเป็นเพื่อนำให้ผู้อ่านทุ่มเทความสนใจไปยังจุดที่ ต้องการ

บทที่ 5

การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

5.1 การสรุปประเด็นเนื้อหา

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารกัน เมื่อเกิดการใช้งาน ภาษาจึงเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันย่อมเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วกว่าภาษาหรือคำที่มีการใช้งานน้อย

เมื่อมนุษย์มีความคิดกว้างขึ้น มีวัฒนธรรมและมีการศึกษาสูงขึ้น จึงมีการนำคำที่มีอยู่แล้ว มาเสริมสร้างให้มีความหมายละเอียดอ่อนมากขึ้น เพื่อใช้ให้ตรงกับความคิดของมนุษย์

คำบางคำนิยมใช้กันมากในสมัยหนึ่ง แต่ต่อมาอีกยุคหนึ่งคนกลับไม่นิยมใช้คำนั้น เพราะมีคำอื่นที่ความหมายเหมือนกันหรือความตรงกว่าเข้ามาแทนที่ ลักษณะเช่นนี้ก็แสดงให้เห็นว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือมีคำเกิดขึ้นใหม่ มีคำที่เลิกใช้ คำตายไป และมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำอยู่ตลอดเวลาเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่ภาษาวิบัติแต่อย่างใด

การเปลี่ยนแปลงเริ่มจากตรงไหน?

ถามแบบนี้ก็ตอบยากนะสิ เอาเป็นว่าเราจะมาแบ่งหมวดหมู่ของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับภาษาไทยเป็นสองหัวข้อใหญ่ ๆ นั่นก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอักขระ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาของตัวอักษรในยุคสมัยต่าง ๆ และ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอักขระวิธี คือการเปลี่ยนแปลงในแง่ของการใช้งานตัวอักษรและภาษา

แต่ก่อนอื่นเรามาทบทวนความจำกันสักนิดกับการท่องเที่ยวชุมชนไทย แน่แน่นอนว่าเราจำได้ว่าประเทศไทยมีทั้งหมด 44 ตัว

แต่มีตัวอะไรบ้างล่ะ เรียงยังไง ยังจำได้อยู่วะเปล่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนหน้านั้นลองมาดูที่มาของชื่อที่เราท่องอักษรสามตัวนี้กันก่อน

ข.ขวด คงเคยใช้สะกด คำว่าขวดมาก่อนสินะ

เปล่าเลย! ข.ขวด ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับคำว่า ขวด เลย เพราะเดิมที ขอ ออกเสียงว่า ขอ ส่วน ข.ไข่ อ่านออกเสียงว่า ค่อ เหตุที่เราอ่านว่า ข.ขวด นั้นแค่เพียงเพราะมีการปรับเปลี่ยนคำอ่านไปเรื่อย ๆ จนมาเป็นการท่อง ข ว่า ข.ขวด ในปัจจุบัน

งั้น ค.คน ก็คงเคยใช้สะกดคำว่า คน แน่ ๆ

ค.คน นี้ก็ไม่เคยรับหน้าที่สะกดคำว่า คน ที่แปลว่ามนุษย์มาตั้งแต่แรกเช่นกันแต่ ค.คน เคยมีคำอ่านว่า ค.กณฐา ซึ่งเป็นภาษาบาลีแปลว่า คอหรือลำคอ อีกทั้งใน “หนังสือพระบาฬีปิกรม” ของพระยาปริยัติธรรมธาดา ซึ่งพิมพ์ใน พ.ศ. 2459 ก็ใช้ ค สะกดคำว่า คอ(อวัยวะ) อีกด้วย

แล้วทำไม ฉ.เฉอ ถึงเป็นรูปต้นไม้

หลาย ๆ คนเรียกอักษรตัวนี้ว่า ฉ.กะเฉอ จริง ๆ แล้วที่ถูกคือคือ “ฉ.เฉอ” กะเฉอ ไม่มี ความหมาย มีแต่คำว่า กระเซอ ซึ่งแปลว่าภาษนะชนิดหนึ่งที่สานจากไม้ แล้วเคยสงสัยไหมว่า ทำไม ภาพแทนอักษร ฉ ถึงเป็น รูปต้นไม้ เพราะคำว่า “เฉอ” ในที่นี้เป็นภาษาเขมร แปลว่า ต้นไม้ นั่นเอง

อักขระ

ย้อนไปถึงต้นกำเนิดของอักษรไทย จะพบว่าอักษรของไทยเกี่ยวข้องกับอักษร อินเดีย ซึ่งถูกพัฒนามาจากอักษรของชาวฟินิเซียนอีกต่อหนึ่ง อักษรที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด พบในศิลาจารึกที่สร้างเมื่อสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เรียกว่า “อักษรพราหมี” ในเวลานั้นหน้าตาของตัวอักษรยังไม่ใกล้เคียงตัวอักษรที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันเลย

อักขระวิธี

การใช้งานภาษาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อย่างการเกิดศัพท์ใหม่ก็เกิดจากการเอา คำหลายคำมาผสมกัน แต่ก็มีคำอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เกิดจากการประสมคำ แต่เกิดจากการนำคำ ภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาไทยอยู่ก่อนแล้วนำมาสร้างเป็นคำใหม่เพื่อใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ

เหตุของการเปลี่ยนแปลง

มีสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรามากมายที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานภาษาไทย ในบทนี้จะยกตัวอย่างให้ดูกัน ว่าภาษาไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานมาตั้งแต่ไหนแต่ไร หลายการเปลี่ยนแปลงมาตามความนิยมจนเกิดความคุ้นชิน และใช้งานกันจนเป็นเรื่องปกติ ทำให้การรับอะไรใหม่ ๆ สามารถเข้ามาได้อย่างแนบเนียนเสมอ

1) การรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้

- ภาษาบาลี

เข้ามาในช่วง พ.ศ. 270-311 พร้อมกับการเผยแพร่ศาสนาพุทธนิกายเถรวาท

- ภาษาสันสกฤต

ภายหลังศาสนาพุทธนิกายมหายานเริ่มเป็นที่นิยม ชาวอินเดียได้นำมาเผยแพร่ใน
กัมพูชา ไทยจึงได้รับต่อมาอีกทอด ภาษาสันสกฤตจึงเข้ามาปนอยู่มากและได้รับ
ความนิยมยิ่งกว่าภาษาบาลี

- ภาษาอังกฤษ

เป็นภาษาที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย ทั้งด้านการสื่อสารแม้คนไทยทั่วไปก็นิยม
ใช้ภาษาอังกฤษ คำราชาศัพท์ต่าง ๆ ก็เป็นภาษาอังกฤษ

- ภาษาโปรตุเกส

ภาษาโปรตุเกสส่วนมากจะผ่านเข้ามาทางภาษามลายูอีกต่อหนึ่ง และยังมีชาว
โปรตุเกสเข้ามาค้าขายและสอนศาสนาเป็นจำนวนมาก
ตัวอย่างคำ กาละแม/กาละมัง(กะละมัง)/ปิ่น โต/เหรีญ/บาทหลวง/สบู่(Sapu)

- ภาษาฝรั่งเศส

ไทยมีการติดต่อกับฝรั่งเศสด้าน การทูต, ค้าขาย, การเผยแพร่ศาสนาเป็นเวลา
ยาวนาน คำส่วนใหญ่ที่รับมามีจะเป็นคำทับศัพท์

- ภาษาเปอร์เซีย

ชาวอาหรับและเปอร์เซียถือเป็นชาวอิสลามที่มีอิทธิพลในสมัยอยุธยา เพราะมีทั้ง
พ่อค้าและข้าราชการ

- ภาษาทมิฬ

มีความสัมพันธ์กับไทยทางด้านศาสนาและการทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชาวใต้
ของไทย

- ภาษาจีน

รับศัพท์ต่าง ๆ มาจากภาษาพูด มีความใกล้ชิดด้าน การทูต, ถิ่นที่อยู่, เชื้อชาติ

- ภาษาชวา-มลายู

ดินแดนมลายู เป็นชื่อที่คนไทยยุคก่อนใช้เรียกดินแดนบริเวณหัวเมืองทางใต้สุด
ของแหลมทอง ตัวอย่างคำ กัญชาหรือกันชา/เกอะลาตี(กะลาตี)/ตรา/เจอะรวด
(จรวด)/โลมา/คูรีอัน(ทุเรียน)/เมอะละกอ(มะละกอ)/นอน(น้อยหน้า)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภาษาญี่ปุ่น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยติดต่อกำขายกับญี่ปุ่นมากขึ้น คำส่วนใหญ่ที่รับมาจึงเป็นชื่อเรียกสิ่งของต่าง ๆ โดยเฉพาะ

- ภาษาเขมร

ไทยรับคำเขมรเข้ามาทั้งในด้านภาษาพูด, วรรณคดีและราชาศัพท์ด้วย ตัวอย่างคำ ลาด/เลิศ/ลอง/เล็ก/เรียน/ฉลาด/ตอบ/อายุ/กรุณา/ธรรมดา/เฉลย/อธิบาย/จอด/โอบ/ปลอม/เมตตา/โบราณ/แสดง/แปลก/คาบ/อีกทีก็/บริจาค/กตัญญู/อาวุธ/ฉบับ/ปรุง/ประจาน/ผสม/ผลาญ/พรมแดน/วังเวง/ระเบียบ/กังวล/เขลา/สำเนา

- ภาษาพม่า-ภาษามอญ

ไทยรับคำมาจากพม่าไม่มากนักเนื่องด้วยความเจริญที่ยังด้อยกว่า ส่วนมอญนั้นเป็นชนชาติที่อาศัยอยู่ที่แหลมทอง ก่อนที่คนไทยจะอพยพเข้ามา เราจึงรับภาษามอญมาเยอะ

ตัวอย่างคำมอญ กวี/กะเพรา/กระจอก/กระชาก/กระต่าย/กระพริบ/กระโหลก/กาเหว่า/โกลาหล/กรน/เกวียน/กวน/เกร็น/เกรียม/กรอก/กรวด/กาจขนาด/ข้าวเกรียบ/ข้าวหลาม/ควัก/คลุก/คลำ/เกล้า/คร้ว/คาบ/ครอบ/ควบ/ค่าง/โคม/จุมูก/จำปา/จำลอง/ช่าง/ชิด/ชนะ/เซ็ด/เชือก/เต็ด/ตึง/ต้น/ตวั/ถุง/ถก/ทลาย/ทยาน/นาบ/โบก/เบี้ยว/เบียด/ประเดิม/ปี/ปล่อง/ปะทะ/ประเคน/ปราม/พราน/พลาต/พลู/เพดาน/พลาต/พราย/มะจิด/มะกรูด/มะนาว/มะกอก/มะพร้าว/ล้าง/ลุย/วัง/วน/สร้าง/สังัด/สะอึก/สม่า/เสมอ/หลุด/แหลก/ห่าน/อภิปราย/แอบ/เอียง

คำในภาษามอญและเขมรทั้งสองนี้ เป็นคำที่เราได้หยิบยืมมาใช้โดยไม่มี การดัดแปลงใด ๆ ทั้งด้านอักขระและอักษรวิธี สังเกตได้ว่าเป็นคำทั่วไปทั้งนั้น แต่นั่นก็ เพราะเรามีความสัมพันธ์กับมอญมานานมากถึง 1000 ปี เราจึงได้รับวัฒนธรรมจากมอญมาเยอะ

2) การใช้งานสื่อและเทคโนโลยี

Newspaper / หนังสือพิมพ์

อย่างที่รู้ ๆ กัน ว่าพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์มักจะใช้ภาษาแปลก ๆ และคำที่มีความหมายเกินจริงเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน บางทียังละประธานและคำขยาย

ของประโยชน์ออกไปเพื่อความกระชับของข้อความ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพราะจะต้องใส่
ข่าวเด็ด ๆ ของวันลงไปในพื้นที่อันมีค่าบนหน้าหนึ่งให้ได้

ปัจจุบันมีการใช้ประเด็นรองมาเป็นสีสันในการเรียกคนอ่าน แล้วใช้ศัพท์แสง
ในประเด็นย่อยเหล่านี้ บางครั้งคน 100 คนอ่าน จะมีประมาณ 50 คนที่ไม่เข้าใจ ไม่รู้
ศัพท์นั้นหมายถึงอะไร พออ่านเจอในเนื้อหาที่ไม่ใช่ก็ไม่ใช่ อีกประเด็นที่พาดหัวบางครั้งก็
แทบไม่มีในข่าวเลย นักหนังสือพิมพ์ สื่อสารมวลชน ควรต้องตระหนักว่าข่าวสาระ
เช่น ข่าวสังคม ข่าวการเมือง เป็นประเด็นอ่อนไหว ผมไม่เห็นว่าคุณจะใช้ความหือหาว
เป็นตัวเรียกให้คนอ่านข่าว (ผศ.ดร.ทัศนทกานต์ ดวงรัตน์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์)

อักษรย่อ

อักษรย่อถูกใช้ในการเขียนข่าวลงหนังสือพิมพ์มาเป็นเวลานาน เนื่องจากช่วย
ให้ประหยัดพื้นที่ในการเขียนข่าว มีคำย่อใหม่ ๆ เกิดขึ้นในช่วงเวลาไม่นานนี้มากมาย
แล้วยังมีตัวย่อเก่า ๆ ที่ใช้กันมานานแล้ว "ไม่รู้ก็รื้อยตัวย่อ" ส่วนมากแล้วอักษรย่อจะใช้
ในข่าวการเมืองหรือเกี่ยวกับยศและตำแหน่ง

Radio / วิทยู

ในวิทยุรุ่นเก่า ๆ หากลองถอดชิ้นส่วนออกมาดู ก็จะพบชิ้นส่วนสำคัญคือ
หลอดแก้วจำนวน 8 หลอด ต่อมาเมื่อมีแอมป์รุ่นใหม่ที่เรียกว่าทรานซิสเตอร์ ซึ่งมี
ขนาดเล็ก กินไฟน้อยและราคาถูกกว่ามาก แอมป์หลอดจึงหมดความนิยมไป แต่ก็
ไม่ได้สูญพันธุ์ไปแต่อย่างใด ทุกวันนี้แอมป์ยังเป็นชิ้นส่วนสำคัญเครื่องเสียงระดับไฮ
เอนด์ราคาแพง เพราะคุณภาพเสียงนั้นดีกว่าเยอะ

สมัยก่อนในงานวัดหรืองานรื่นเริงต่างๆก็เช่นกัน จะใช้เครื่องขยายเสียง
ประเภทหนึ่งซึ่งมีหลอดแก้วสุญญากาศอยู่ในแอมป์ ซึ่งรุ่นไหนยี่ห้อไหนมีหลอดแก้ว
ถึง 8 หลอดก็เป็นที่ยอมรับว่าเสียงดังลั่นทุ่ง ได้ยินกันทั่วท้องที่ จึงเป็นที่มาของสำนวน
“เสียงแปดหลอด” ที่หมายถึง เสียงดังมาก นั่นเอง

TV / โทรทัศน์

คำว่าโทรทัศน์ เป็นอีกคำที่มีที่มาจากคำในภาษาอังกฤษ คือ Television ซึ่ง
เป็นคำผสมจากคำกรีก tele- (ระยะไกล — โทร-) และ -vision ที่มาจากภาษาละติน
vision (การมองเห็น — ทัศน์) หมายถึงสิ่งที่ทำให้เราเห็นเรื่องราวจากที่ ๆ ไกลแสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไกล จะขอกล่าวถึงโทรทัศน์ด้วยคำว่า ทีวี (Television/TV) ที่สั้นกว่าและพิมพ์ง่ายกว่า
เยอะดังต่อไปนี้

ราวๆ 60 กว่าปีที่แล้ว ทีวีได้เข้ามาเป็นเทคโนโลยีสื่อสารชนิดใหม่ของไทย มีการถ่ายทอดรายการต่าง ๆ มากมาย ทั้งข่าว ละคร และ โฆษณา ที่มีเนื้อหาเปลี่ยนไปตามความนิยมในแต่ละยุคสมัย และเนื่องจากการนำเสนอข่าวสารและรายการเหล่านี้ทำให้เราได้รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ รวมถึงการใช้ภาษาไทยในรูปแบบใหม่ด้วย อย่างในประกาศข่าว จะมีการใช้คำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เกิดศัพท์ใหม่ๆขึ้นมากมาย ในช่วงที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น มวลน้ำก้อนใหญ่, กระทบพื้นที่, กองกำลังไม่ทราบฝ่าย, สนธิกำลัง

“กระทบพื้นที่” ถูกบัญญัติขึ้นในปี พ.ศ.2553 หลังจากที่ประเทศไทยต้องรับมือกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่มีผู้ชุมนุมกว่าแสนคน คำ ๆ นี้ถูกเผยแพร่โดยทหารและสื่อต่าง ๆ และแทรกซึมเข้ามาโดยที่เราไม่รู้สึกละเลยว่ามันเป็นคำใหม่ ทั้งนี้เพราะเป็นคำที่เข้าใจง่าย และมีความหมายในตัวมันอยู่แล้ว

เช่นเดียวกันกับกระแสจากโฆษณาในทีวี คำที่ดารานักแสดงพูดเพียงเสี้ยววินาทีอาจกลายเป็นกระแส อย่างเช่น “คุณหลอกดาว” เจ้าของคำพูดคือ อ้อม พิชดา จากโฆษณามิสทินในปี พ.ศ. 2538 ถือว่าเป็นเวลา 20 ปีแล้วที่ประโยคนี้ถูกนำมาใช้แล้วใช้อีกทั้งในวงการ โฆษณาและใน Social Media

โทรเลข

สมัยก่อนคนเรามีความรอบคอบและอดทนในการสื่อสารมากกว่าปัจจุบัน เห็นได้จากการใช้งาน โทรเลข หรือที่ในตอนแรกเราเรียกกันว่า ตะแล็บแก๊บ ซึ่งเราเรียกทับศัพท์กันง่าย ๆ จากคำว่า Telegraph นั่นเอง

ข้อความในโทรเลขมักจะเกี่ยวกับข่าวดี ข่าวร้าย หรือข้อมูลสำคัญ ๆ เท่านั้น อีกทั้งข้อความเหล่านี้มักจะสั้น ได้ใจความ ไม่เยิ่นเย้อ เพราะยิ่งข้อความยาว ค่าส่งก็จะยิ่งแพง

เพจเจอร์

“คิดถึงทุกวัน คิดถึงทุกคืน คิดถึงทุกเวลา อยากบอกเธอว่า รักเธอเสมอใจ”

ข้อความนี้คงไม่เป็นที่รู้จักในหมู่วัยรุ่นอีกต่อไปแล้ว จะให้พูดให้สาวฟังยังไม่กล้า ก่อนที่โทรศัพท์มือถือจะเป็นที่นิยม เราใช้เพจเจอร์ส่งข้อความให้สาวครั้งหนึ่งได้

ไม่เกิน 150 ตัวอักษร แคมยังต้องโทรไปบอกให้โอเปอร์เรเตอร์ส่งให้อีก นอกจากนี้ถ้าจะส่งคำหยาบ โอเปอร์เรเตอร์จะไม่ยอมส่งให้อีกต่างหาก เป็นยุคที่การสื่อสารมีข้อจำกัดแบบที่ในสมัยนี้ไม่มีจริง ๆ

SMS

ความรอบคอบในการสื่อสารยังคงอยู่ในยุคสมัยนี้ คือในสมัยที่การส่งข้อความมีมูลค่าข้อความละ 3 บาทเป็นอย่างมาก และต้องพยายามพิมพ์ให้ครบใจความภายใน 160 ตัวอักษรอีกด้วย แต่ในยุคที่สมาร์ตโฟนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ความนิยมในการสื่อสารด้วย SMS ก็ลดลง แต่สิ่งที่กำลังมาแทนที่นั่นก็คือ Social Media ซึ่งเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วกว่า 400%

Twitter

เป็นตัวอย่างของ Social Media ที่ใช้งานกว้างขวางรอบด้าน เราใช้ทวีตเตอร์ในการทวีตเลื่อนลอยมากถึง 40%, การสนทนา 37%, โฆษณาตัวเอง 9%, การรีทวีต 6%, ข่าวสาร 4% และสแปม 4% จากสถิตินี้ทำให้พบว่า เราย้ายตัวเองเข้าไปอยู่ในโลกโซเชี่ยลมากขึ้น และใช้มันในการสนทนาถึง 77% และถึงแม้ว่า twitter เองจะจำกัดความยาวของข้อความไว้ที่ 140 ตัวอักษร แต่นั่นไม่ได้เป็นปัญหา เนื่องจากเราสามารถทวีตกี่ครั้งก็ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากค่าอินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังมีขีดจำกัดในการทวีตได้ไม่เกิน 150 tweets/ชั่วโมง

ตอนนี้โลกเราเข้าสู่ยุคสังคมก้มหน้ากันอย่างเต็มตัวแล้ว ใคร ๆ ก็ใช้สมาร์ตโฟน ใช้แท็บเล็ต ใช้คอมพิวเตอร์กันเป็นทั้งนั้น แต่ถึงแม้เราจะก้มหน้ากันตลอดเวลา เรายังพิมพ์ผิดกันอยู่ดี บางครั้งพิมพ์ผิดก็อ่านแล้วตลกไปเป็นครั้งคราว แต่ในหลายๆ กรณีก็มีที่มาจากการสะกดผิดเพราะพิมพ์พลาด แต่ผู้พบเห็นรู้สึกว่าตลก ก็นำมาใช้เป็นการสะกดผิดอย่างจงใจต่อ ๆ ไป จนนับได้ว่าเกิดเป็น “คำใหม่ความหมายเดิม” อย่างคำว่า ครัช, คนับ, ลาก่อย, จุงเบย คำเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาในโลกที่แคบเล็กและหมุนไวมากขึ้น เพราะเราดำเนินชีวิตกันรวดเร็วขึ้นจึงทำให้เราละเลยต่อหลายสิ่ง แต่ก็มีคนบางส่วนที่หงุดหงิดกับการพิมพ์ผิด ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากความคุ้นชินที่มีต่อหลักเกณฑ์ของ “ภาษาพูด-ภาษาเขียน” ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปความ

จากตัวอย่างในหนังสือจะเห็นว่าตัวแปรสำคัญของวิวัฒนาการการใช้ภาษาคือสื่อ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ใช้สื่อหรือผู้รับสื่อ ก็มีผู้รับสาร ที่เป็นผู้นำสารนั้นไปตีความและไปเผยแพร่ต่อ

จากคำกล่าว “ภาษามีเกิดและมีตายได้” เป็นที่มาของการสร้างสรรค์ทางภาษาให้มีความหลากหลายขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงนั้นถือว่าเป็นการเติบโตของภาษา เช่นเดียวกันกับกว่า 700 ปีที่ภาษาไทยได้เกิดและมีการใช้งานหรือวิวัฒนาการตลอดมา

5.2 การสรุปประเด็นในการออกแบบ

- การเลือกใช้แบบและขนาดของตัวอักษรให้เข้ากับหัวข้อ เช่น ใช้แบบตัวอักษรที่ไม่มีหัว เพื่อให้ดูใหม่ ทันสมัย ในหัวข้อการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้
- การบิดเบือน ต่อเติม หรือลดทอนตัวอักษร เช่น โลโก้ของหนังสือ ใช้ชุดตัวอักษรคำละแบบเพื่อให้เกิดความรู้สึกแตกต่าง แต่ต่อเติมส่วนที่ทำให้ตัวอักษรทั้งสองคำดูเชื่อมต่อกัน ให้ความรู้สึกว่ายังเกี่ยวข้องกันอยู่ และไล่สีภายในตัวอักษรให้คำทั้งสองคำต่อเนื่องกัน
- การจัดองค์ประกอบของภาพประกอบและเนื้อหาในหน้ากระดาษ เช่น การจัดการส่วนเนื้อหาและภาพประกอบภายในหน้าในพอดีกัน ไม่เยอะเกินไป ไม่น้อยเกินไป และช่วยส่งเสริมกัน
- การเลือกใช้และคุมโทนสีตัวอักษร ภาพประกอบ และสีพื้นหลัง เช่น เลือกสีบางสีมาเป็นโทนของหนังสือ ในภาพประกอบบางภาพเราอาจจะหลีกเลี่ยงไม่ได้หากจะมีสีอื่น ๆ เข้ามาปนบ้าง ดังนั้นจึงเลือกสี CMYK ทั้งสี่สีเป็นสีโทนหลัก ซึ่งจะช่วยในการคุมภาพรวมของหนังสือ

บทที่ 6

การออกแบบ

6.1 แนวทางในการออกแบบ

ใช้การจัดวางตัวอักษรให้กลมกลืนไปกับภาพประกอบ และจัดวาง Layout ให้ไม่น่าเบื่อ อ่านง่าย จัดสรรข้อมูลด้วยการเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ ด้วยการใช้คำที่กระชับและเข้าใจง่าย เพื่อให้หนังสือมีตัวอักษรไม่แน่นเกินไป

6.2 แบบร่างของงาน

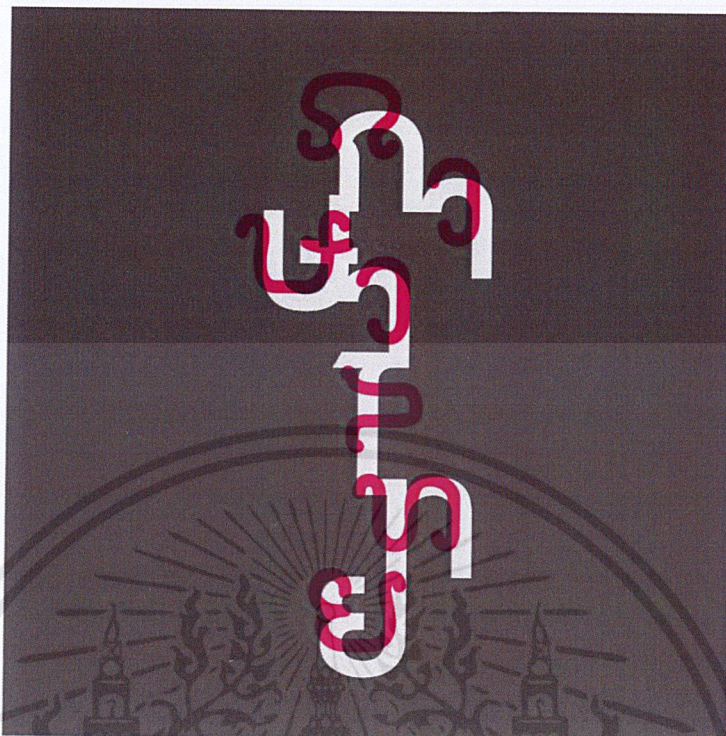
ภาษา
ไทย

ภาพที่ 6.1 แบบร่างของภาพประกอบบนหน้า

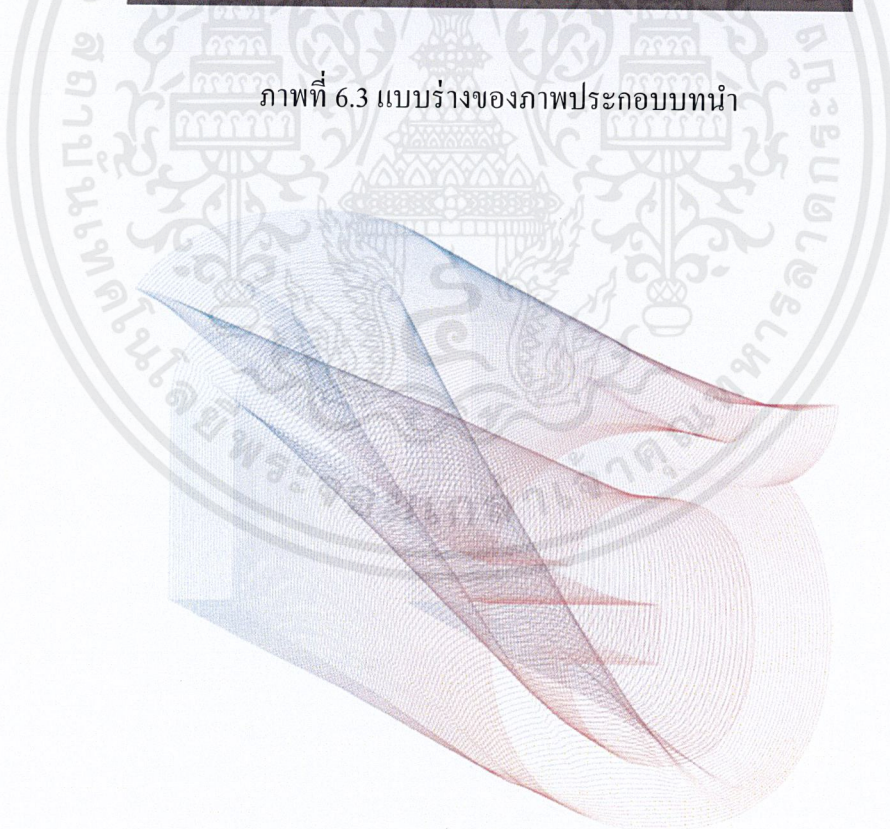
ภาษาไทย
วิชาภาษาไทย

ภาพที่ 6.2 แบบร่างของภาพประกอบบนหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.3 แบบร่างของภาพประกอบบทนำ

ภาพที่ 6.4 แบบร่างของภาพประกอบบทนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านใกล้ เรือนเคียง

ภาพที่ 6.5 แบบร่างของภาพประกอบในหัวข้อการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้

บ้านใกล้เรือนเคียง

ภาพที่ 6.6 แบบร่างของภาพประกอบในหัวข้อการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาษาไทย
คนไทย
คนไทย

ภาพที่ 6.7 แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 1

ภาษาไทย
คนไทย
ภาษาไทย
คนไทย

ภาพที่ 6.8 แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 2

ภาษาไทย
คนไทย

ภาพที่ 6.9 แบบร่างโลโก้ปกหนังสือแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8x

ภาษาไทย
คอบทฤษฎี

26°

ภาพที่ 6.10 โลโก้จริงบน Grid system

ภาษาไทย
คอบทฤษฎี

ภาพที่ 6.11 โลโก้และสีที่ใช้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

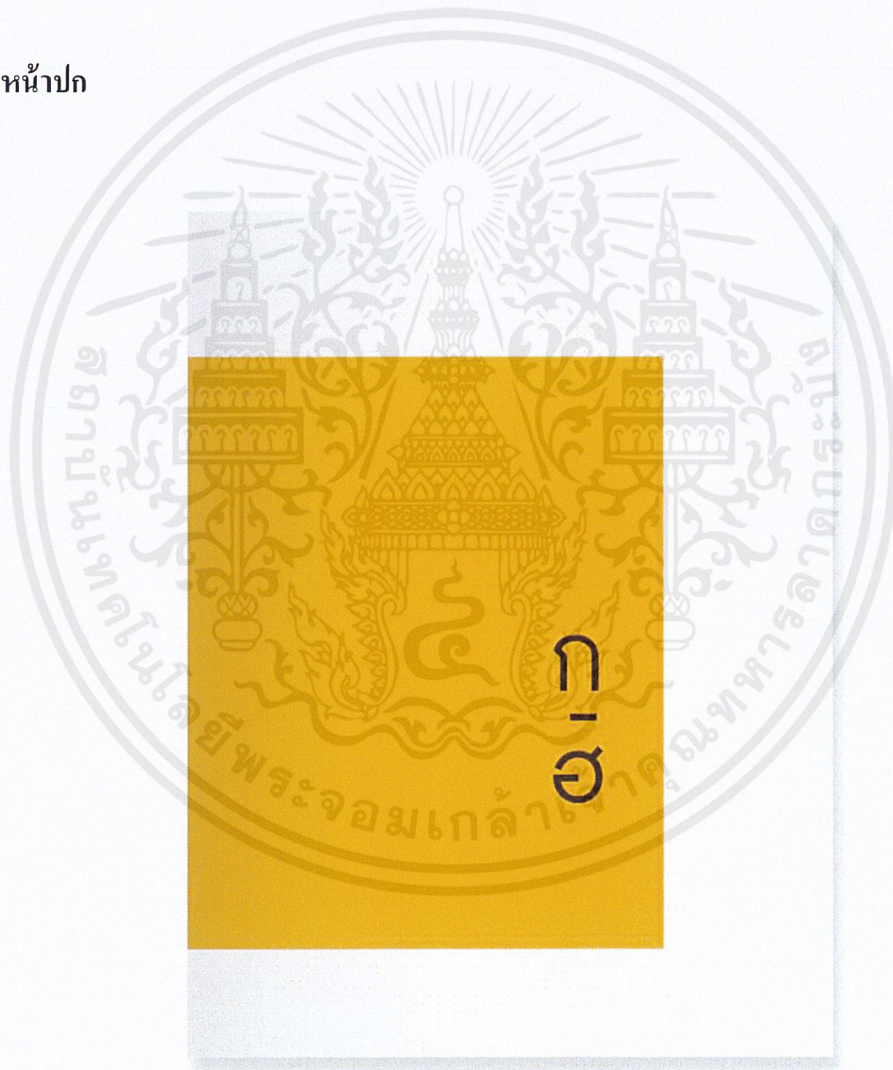
ภาพที่ 6.12 แบบร่าง Layout ก่อนแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

ผลงานจริง

7.1 หน้าปก

ภาพที่ 7.1 หน้าปก (กระดาษอ่อน)

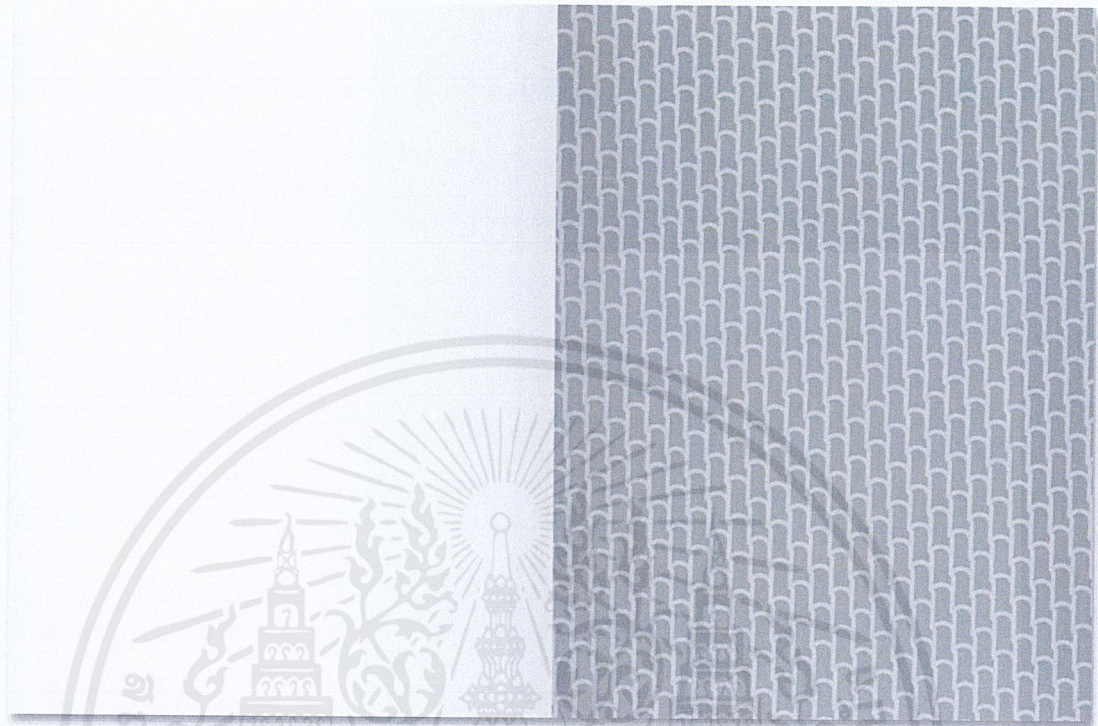
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.2 หน้าปก (กระดาษแข็ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2 เนื้อหา

ภาพที่ 7.3 หน้ารองปก

ภาพที่ 7.4 หน้าเปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ			
07	๘	การเปลี่ยนแปลง เริ่มจากตรงไหน? อักษร อักขระวิธี	10 11
13	ก	เหตุของการเปลี่ยนแปลง การรับภาษาต่างประเทศมาใช้ การใช้หนังสือและเทคโนโลยี	14 20

อยากให้หนังสือเล่มนี้
สื่อสารกับผู้อ่าน
ให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง
ในการใช้งานภาษาไทย
ว่ามีเป็นเรื่องราวชาติ
ที่เกิดขึ้นได้ในทุกภาษา
เพราะภาษาไม่ตาย

ภาพที่ 7.5 สารบัญ

บทนำ	4-5
-------------	-----

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารกัน เมื่อเกิดการใช้งาน ภาษาจึงเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันย่อมเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วกว่าภาษาหรือคำที่มีการใช้งานน้อย

เมื่อมนุษย์มีความคิดกว้างขึ้น มีวัฒนธรรมและมีการศึกษาสูงขึ้น จึงมีการนำคำที่ยืมเข้ามาเสริมสร้างให้มีความหมายละเอียดอ่อนมากขึ้น เพื่อให้ตรงกับความคิดของมนุษย์

คำบางคำนิยมใช้กันมากในสมัยหนึ่ง แต่ตกจากอีกยุคหนึ่งจนกลับไม่นิยมใช้คำนั้น เพราะมีคำอื่นที่ความหมายเหมือนกันหรือความตรงข้ามกันแทนที่ ดังขงจื๊อเคยบันทึกและแสดงให้เห็นว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือมีคำเกิดขึ้นใหม่ มีคำที่เลิกใช้ คำหายไป และมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงรอกคำอยู่ตลอดเวลาเป็นเรื่องราวธรรมดา ไม่ใช่ภาษาราวีดีแต่อย่างใด

ภาพที่ 7.6 บทนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.7 การเปลี่ยนแปลงเริ่มจากตรงไหน?

ภาพที่ 7.8 เรื่องน่ารู้ของ ข ค ฅ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

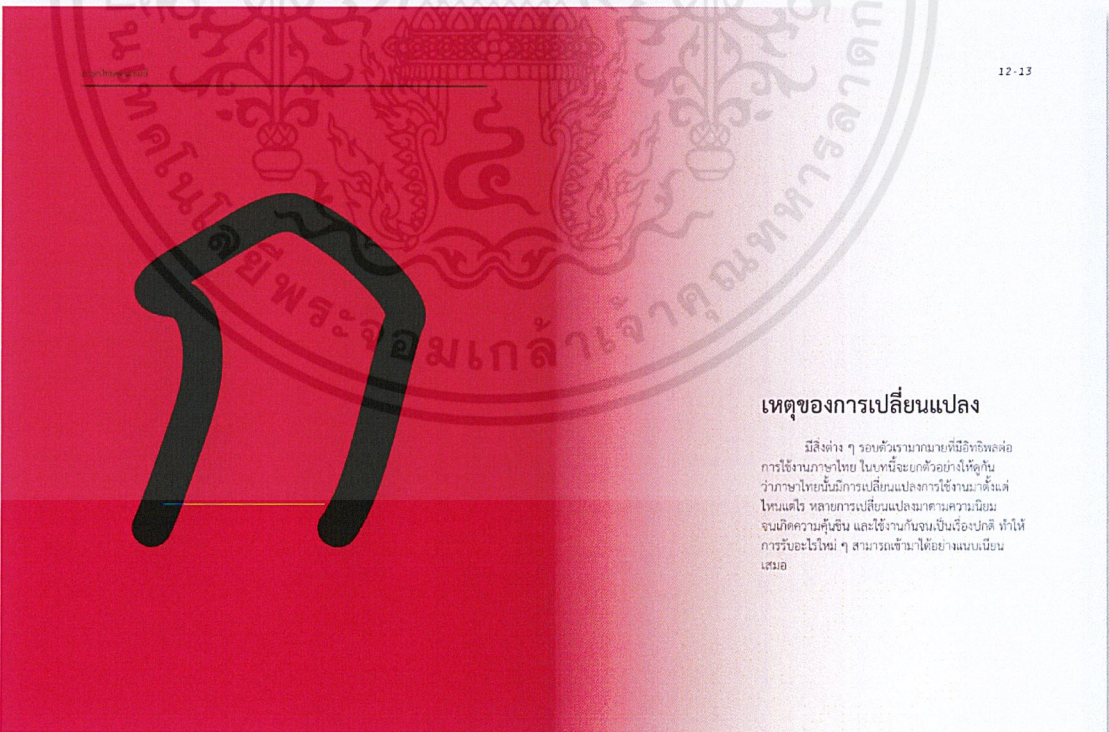
อักษร

ย้อนไปถึงต้นกำเนิดของอักษรไทย จะพบว่าอักษรของไทยนั้นเกี่ยวข้องกับอักษรของจีน โดยตรงกับอักษรฮั่นซึ่งมีจุดพัฒนามาจากอักษรของชาววิมที่มีต้นกำเนิดอยู่ที่จีน อักษรที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด พบในศิลาจารึกที่สร้างเมื่อสมัยพระเจ้าโคกมหาราช เรียกว่า "อักษรพราหมณ์" ในเวลานั้นหน้าตาของตัวอักษรยังไม่ใกล้เคียงตัวอักษรที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันเลย

อักขระวิธี

การใช้งานภาษาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อย่งการเกิดศัพท์ใหม่ก็เกิดจากการเอาคำหลายคำมาผสมกัน แต่ก็มีคำอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เกิดจากการประสมคำ แต่เกิดจากการนำคำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาไทยอยู่แล้วนำมาสร้างเป็นคำใหม่เพื่อใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ

ภาพที่ 7.9 การเปลี่ยนแปลงด้านอักษรและอักขระวิธี

เหตุของการเปลี่ยนแปลง

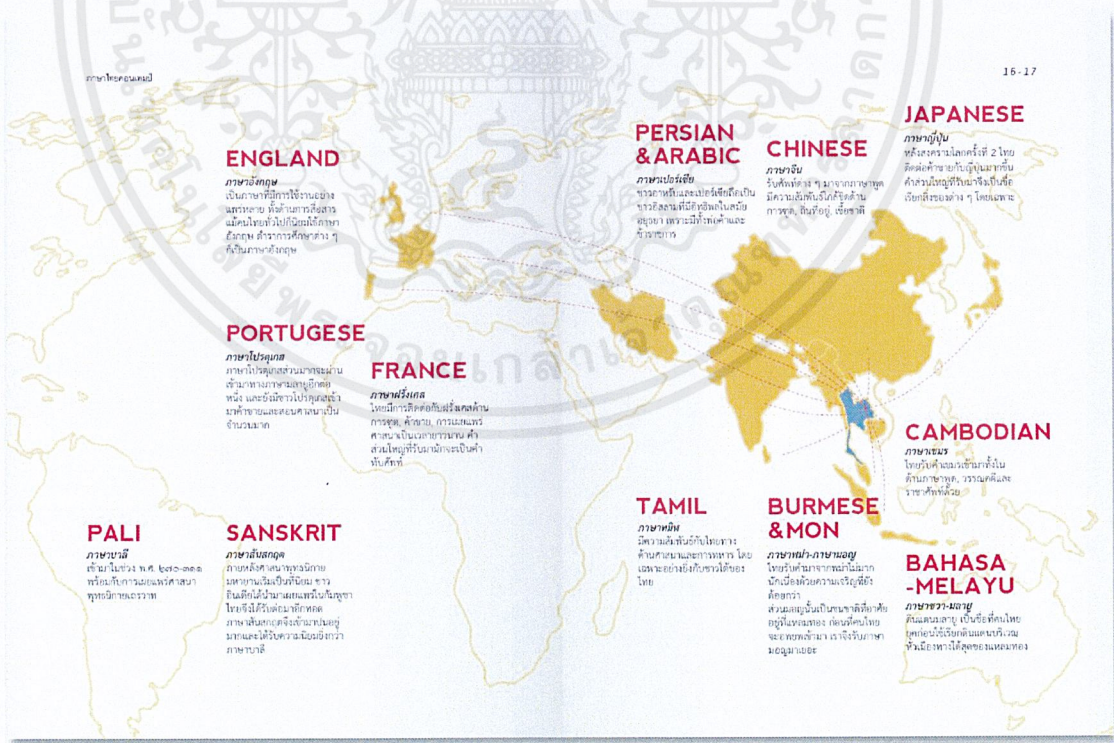
มีสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรามากมายที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานภาษาไทย ในขณะนี้จะยกตัวอย่างให้เห็นว่าภาษาไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานมาตั้งแต่ไหนแต่ไร หลายการเปลี่ยนแปลงมาตามความนิยม จนเกิดความคุ้นชิน และใช้งานกันจนเป็นเรื่องปกติ ทำให้การวิยะใหม่ ๆ สามารถเข้ามาได้อย่างแนบเนียนเสมอ

ภาพที่ 7.10 เหตุของการเปลี่ยนแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.11 สาเหตุจากการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้

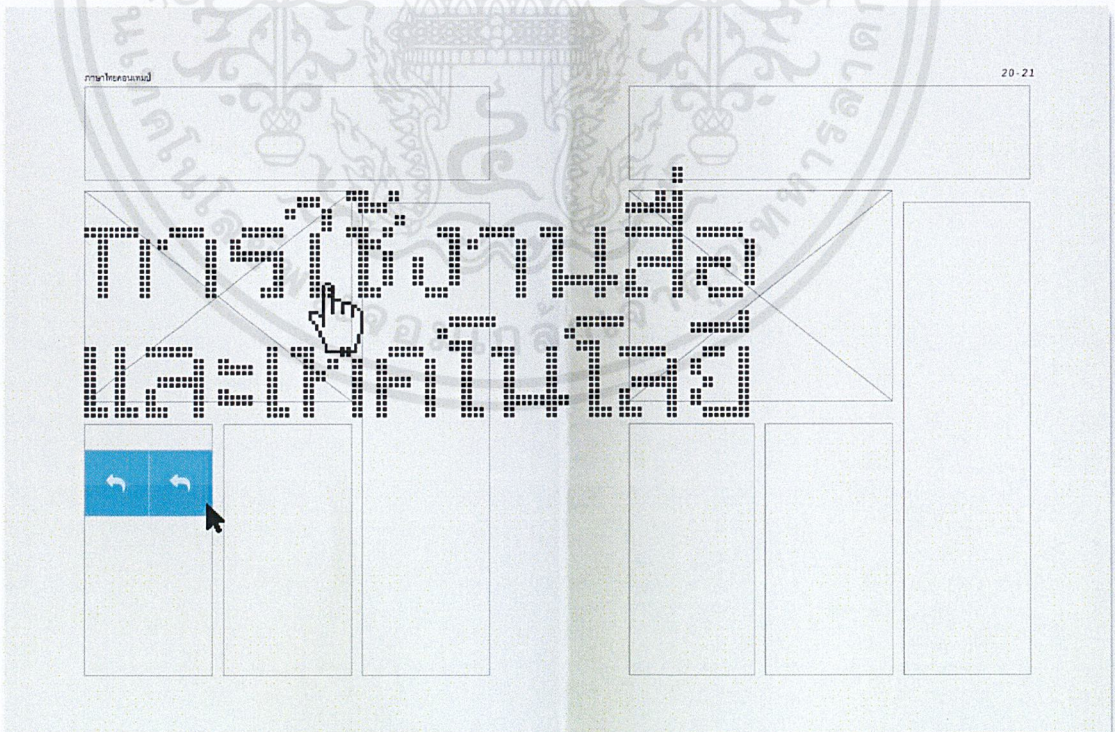

ภาพที่ 7.12 ภาษาทั้ง 14 ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

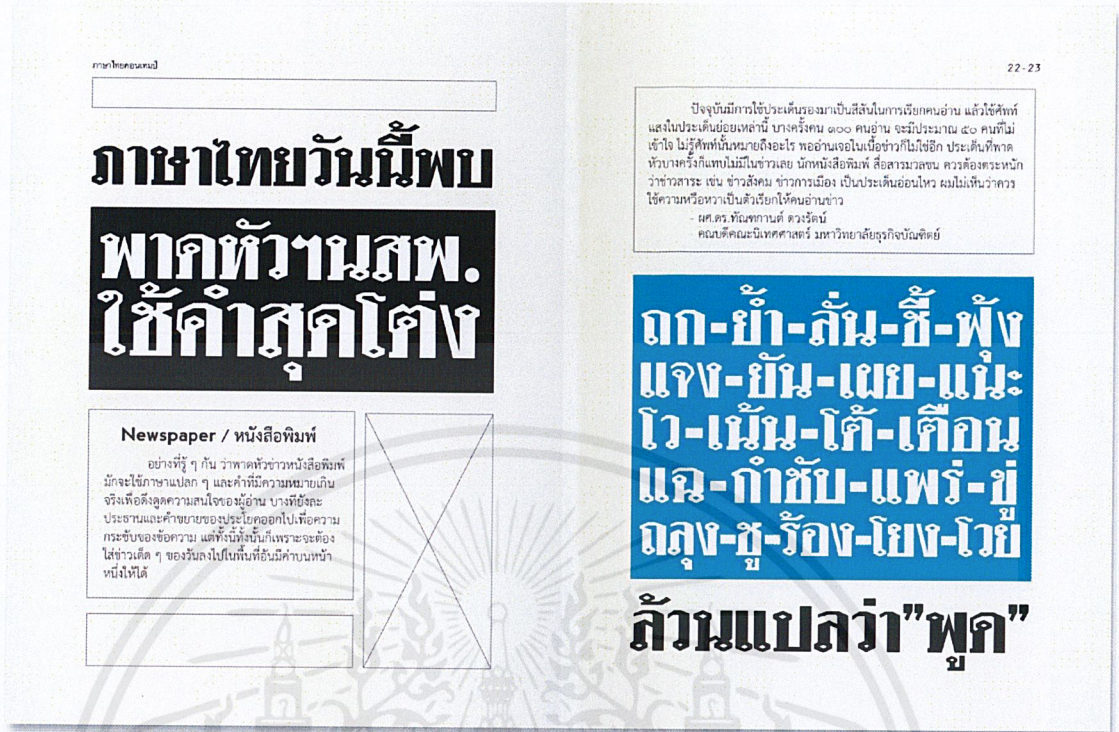

ภาพที่ 7.13 ตัวอย่างคำจากภาษาต่างๆ

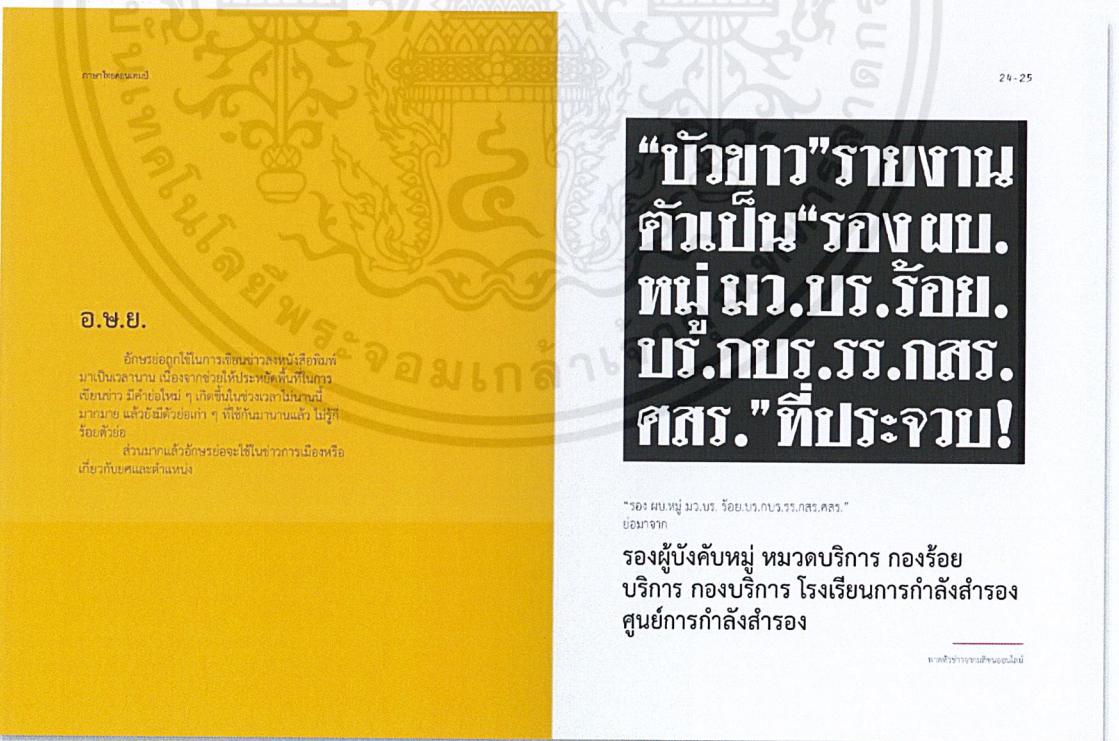

ภาพที่ 7.14 สาเหตุจากการใช้งานสื่อและเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

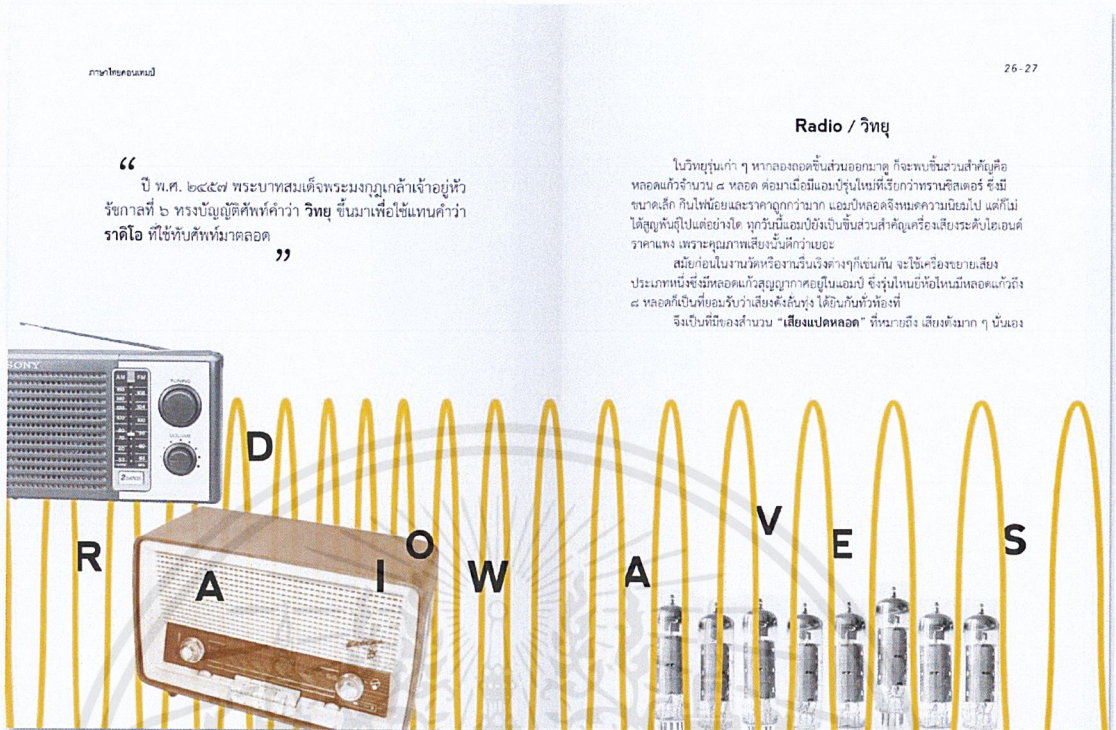

ภาพที่ 7.15 การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์

ภาพที่ 7.16 การใช้อักษรย่อในหนังสือพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

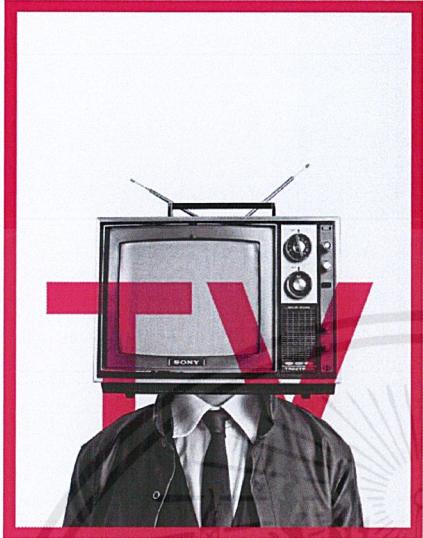
ภาพที่ 7.17 การใช้ภาษาในสื่อวิทยุ

ภาพที่ 7.18 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาษาโฆษณา (1) 30 - 31

TV / โทรทัศน์

คำว่าโทรทัศน์ เป็นอีกคำที่มีที่มาจากคำในภาษาอังกฤษ คือ Television ซึ่งเป็นคำผสมจากคำกรีก tele- (ระยะไกล — โทร) และ -vision ที่มาจากภาษาละติน visio (การมองเห็น — ทัศน์) หมายถึงสิ่งที่ทำให้เราเห็นเรื่องราวจากที่ ๆ โลกแบนไกลจะขอลำถ้ำถึงโทรทัศน์ด้วยคำว่า โทรทัศน์ (Television/TV) ที่สั้นกว่าและพิมพ์ง่ายกว่าจะดีกว่านี่

ราวๆ ๒๐ กว่าปีที่แล้ว มีวิดิทัศน์เป็นเทคโนโลยีสื่อสารชนิดใหม่ของไทย มีการถ่ายทอดรายการต่าง ๆ มากมาย ทั้งข่าว ละคร และโฆษณา ที่มีเนื้อหาเปลี่ยนไปตามความนิยมในแต่ละยุคสมัย และเนื่องจากการนำเสนอข่าวสารและรายการเหล่านี้ทำให้เราได้รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ รวมถึงการใช้ภาษาไทยในรูปแบบใหม่ด้วย

ภาพที่ 7.19 การใช้ภาษาในสื่อโทรทัศน์

ม ว ล ุ ษ ฎ
น ำ ก ่อ ไ ห ญ ู

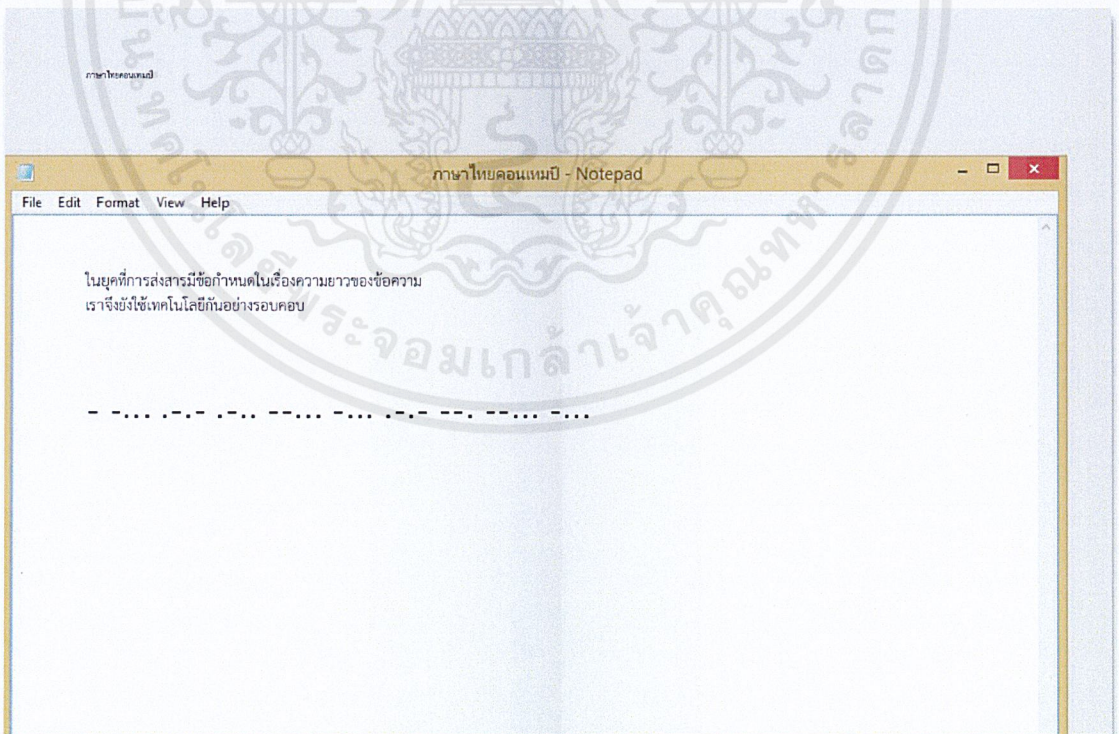
"นวนิยายไทย"
ที่ถ่ายทอดจนแพร่กระจาย
ได้ชื่อว่า
"เจ้าอยู่" นวนอน

ภาพที่ 7.20 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.21 ภาพประกอบหัวข้อโทรทัศน์

ภาพที่ 7.22 การใช้งานเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการใช้ภาษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

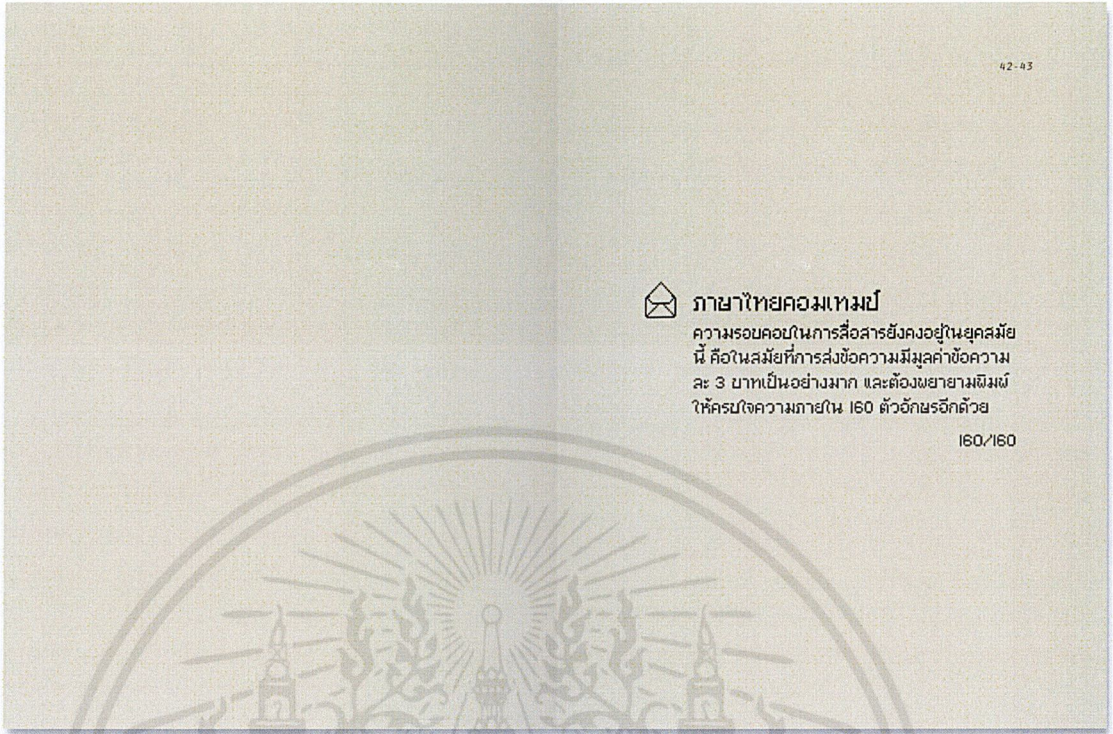

ภาพที่ 7.23 การใช้ภาษาในโทรเลข

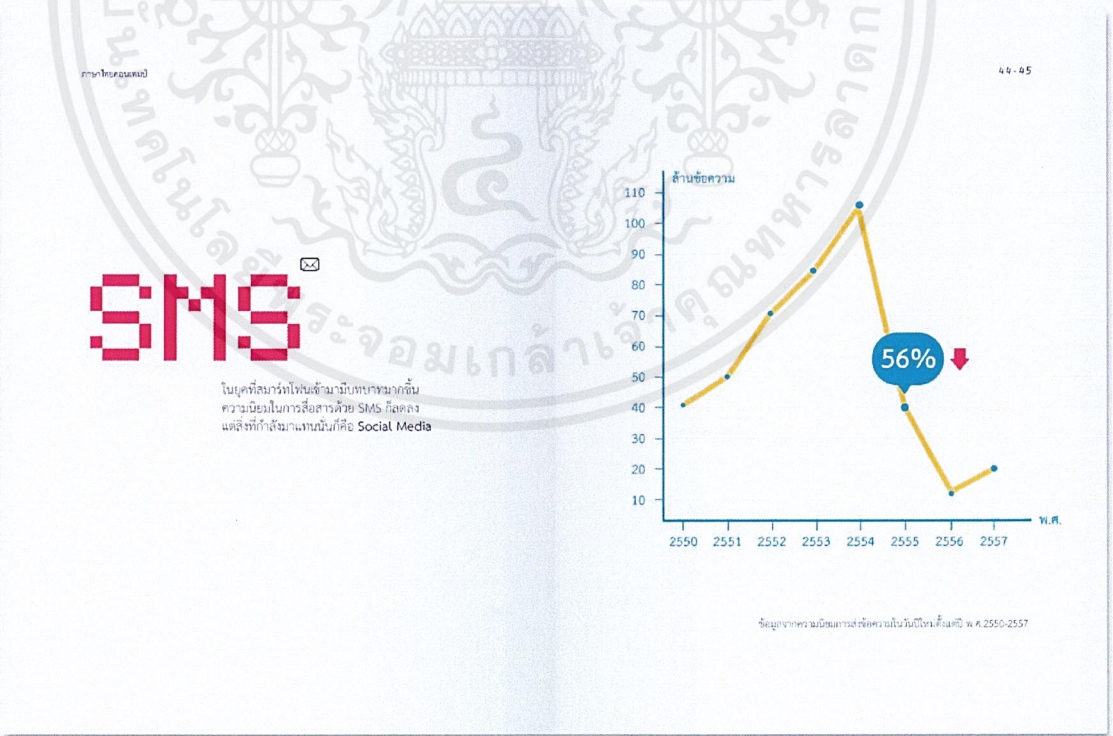

ภาพที่ 7.24 การใช้ภาษาในเพลงเจอร์รี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.25 การใช้ภาษาในการส่ง SMS

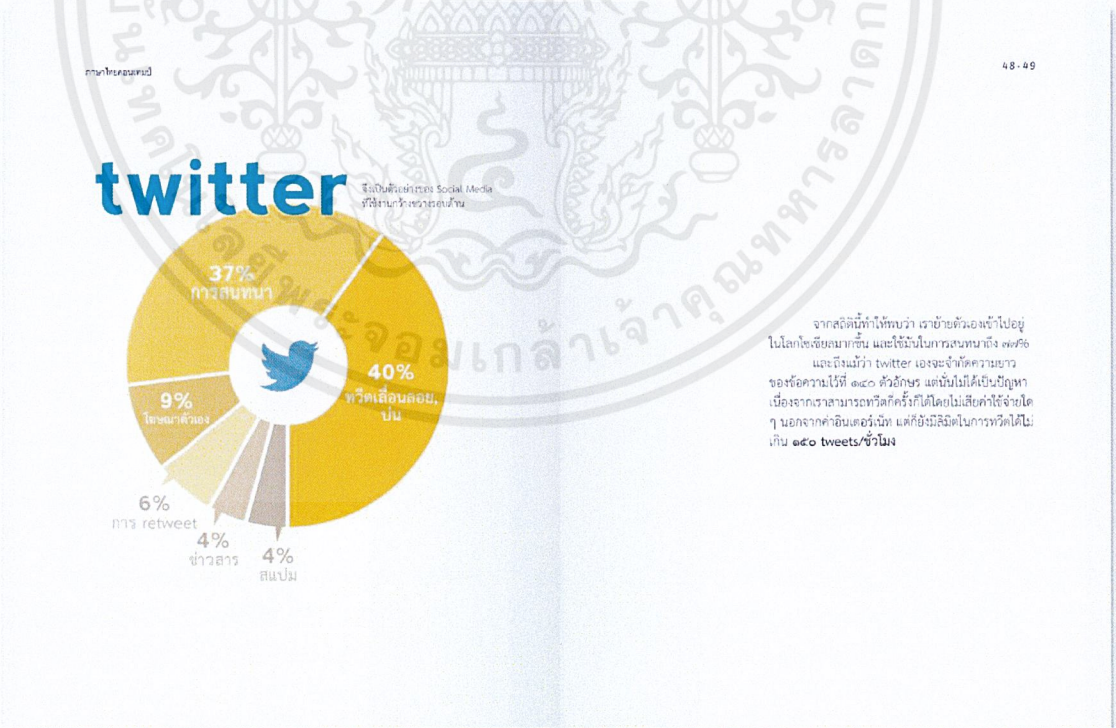

ภาพที่ 7.26 สถิติการส่ง SMS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.27 สถิติการใช้ Social Media

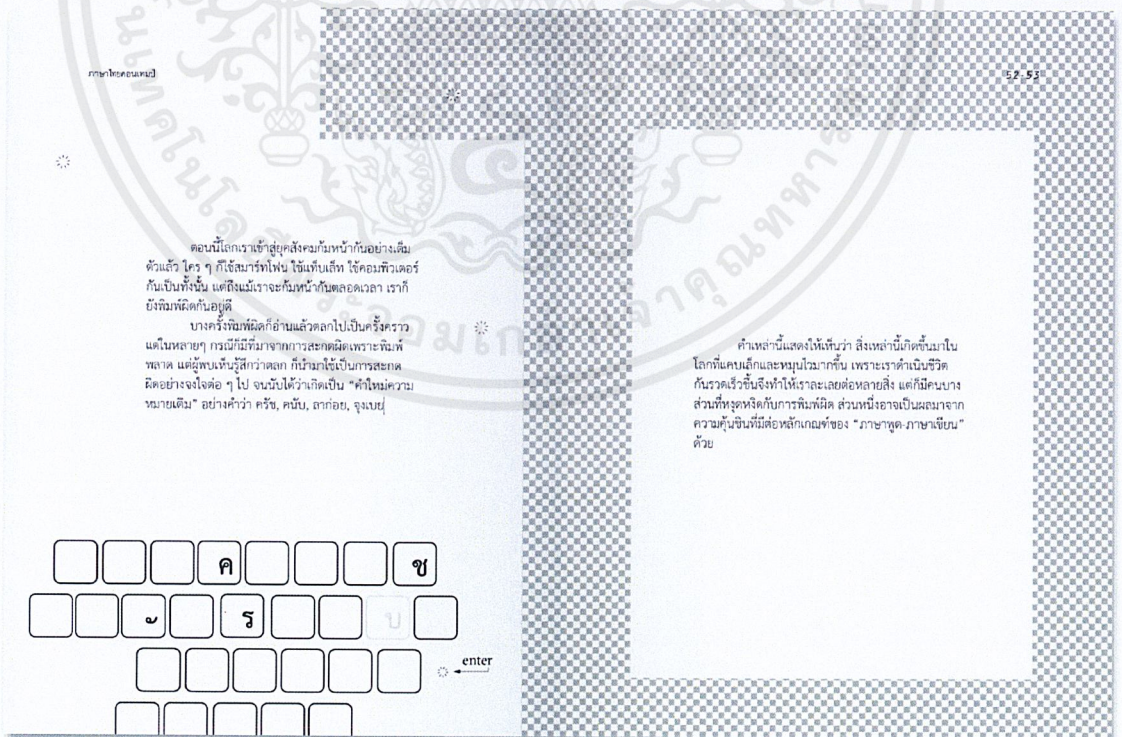

ภาพที่ 7.28 สถิติการใช้ Twitter

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.29 เปรียบเทียบการใช้ภาษาผ่านเทคโนโลยีต่างๆ

ภาพที่ 7.30 สรุปความหวัหือสาเหตุจากการใช้งานสื่อและเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปความ

จากตัวอย่างในหนังสือจะเห็นว่าตัวแปรสำคัญ ของวิวัฒนาการการใช้ภาษาคือสื่อ ไม่ว่าจะอยู่ใน ฐานะผู้ใช้สื่อหรือผู้รับสื่อ ก็ได้รับสาร ที่เป็นผู้นำสารนั้น ไปตีความและไปเผยแพร่ต่อ

จากคำกล่าว "ภาษามีเกิดและมีตายได้" เป็น ที่มาของการสร้างสรรค์ภาษาใหม่ความหลากหลาย ขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงนั้นถือว่าเป็นการเติบโตของ ภาษา เช่นเดียวกับที่กว่า ๕๐๐ ปีที่ภาษาไทยได้เกิดและ มีการใช้งานหรือวิวัฒนาการต่อมา

อยากฝากให้ผู้อ่านทุกคนเอาใจใส่ และเตรียม ตัวรับสื่อกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในอนาคตต่อจาก นี้ไปด้วยนะ :)

ภาพที่ 7.31 สรุปความหนังสือ

ภาษาไทยคนสมัย

สารบัญชุดตัวอักษร

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- TH SarabunPSK

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- TH SarabunPSK bold

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- Tahoma Regular

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- BSN ThaiSet

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- 2005-JapaneseSHS

ไทจิกเค็กลาย เข็กลายบนปากโอ่ง
- 2005-JapaneseSHD

ภาพที่ 7.32 สารบัญชุดตัวอักษร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

8.1 ปัญหาที่พบ

- สรุปเนื้อหาของงานช้ากว่ากำหนด จึงทำให้เหลือเวลาทำน้อย
- แนวทางของงานที่สรุปออกมาไม่ได้เป็นไปตามที่คาดคิดไว้ จึงทำให้ทำงานในขั้นตอนต่อไปได้ยาก
- เนื้อหาที่ต้องแปลงเป็น Visual ทำได้ยากกว่าที่คิดไว้
- ความผิดพลาดในการคุยงานกับโรงพิมพ์ ทำให้รูปแบบของเล่มออกมาไม่เหมือนที่ตั้งใจไว้

8.2 ประโยชน์ที่ได้รับ

- ได้ฝึกฝนการ research ข้อมูลและการจัดการเรียบเรียงข้อมูลจำนวนมากให้เป็นหัวข้อย่อยๆ
- ได้ฝึกฝนการจัด layout ด้วยภาษาไทยทั้งหมด โดยไม่มีภาษาอื่น(ภาษาอังกฤษ)เข้ามาปน
- ได้มีความรู้รอบตัวในหัวข้อที่ทำการ research เพิ่มมากขึ้น
- ได้ฝึกตัวเองในการทำงานภายใต้แรงกดดันและความเครียดที่เกินปกติ

บรรณานุกรม

- รัชช ปุณ โณทก. วิวัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย. บทที่ 1. หน้า 1 – 20. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553
- จำนงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต, ศาสตราจารย์พิเศษ. ภาษาไทย 5 นาที ชุด 9. รายการ “ขอคิดด้วยคน”. หน้า 55 – 58. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว, 2551
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์, ป.ม., กศ.บ., ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาภาษาไทย. ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524
- นายปรเมท เจียมวงษา. ศิลป์นิพนธ์ การออกแบบหนังสือภาพ “ออกแบบ...ชีวิต” โดย Typographic Design, ปริญญาตรีศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2550
- การออกแบบภาพประกอบเรื่อง: <http://www.thaiblogonline.com/pavana.blog?PostID=2854>
- การเปลี่ยนแปลงภาษาไทยกับวัยรุ่นยุคใหม่ <https://www.gotoknow.org/posts/503034>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวชยาพร ชัยเจริญ
เกิด	15 มกราคม พ.ศ. 2536
บิดาชื่อ	นายสุเชษฐ ชัยเจริญ
มารดาชื่อ	นางพรทิพย์ ชัยมณี
สัญชาติ	ไทย
เชื้อชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
ที่อยู่	1407 ถ.กรุงเทพฯ-นนทบุรี เขตบางซื่อ แขวงบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800
โทรศัพท์	087-496-2077
อีเมลล์	chayaphorn.c@outlook.com
การศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนราชินีบน ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนราชินีบน ระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้